

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ BÜNYESİNDE
YAZ OKULUNDA FAALİYET GÖSTEREN
SPORCULARIN SPORA KATILIM GÜDÜLERİNİN
İNCELENMESİ (ELAZIĞ İL ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAKAN TAN

ELAZIĞ- 2020

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ BÜNYESİNDE YAZ OKULUNDA
FAALİYET GÖSTEREN SPORCULARIN SPORA KATILIM
GÜDÜLERİNİN İNCELENMESİ (ELAZIĞ İL ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAKAN TAN

DANIŞMAN

Doç. Dr. Atalay GACAR

ELAZIĞ- 2020

ONAY SAYFASI

Prof. Dr. Mesut AKSAKAL

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Bu tez Yüksek Lisans Tezi standartlarına uygun bulunmuştur.

Prof. Dr. Yüksel SAVUCU

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Başkanı

Tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve kalite yönünden Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman

Doç. Dr. Atalay GACAR

Yüksek Lisans Sınavı Jüri Üyeleri

Doç. Dr. Mehmet Fatih KARAHÜSEYİNOĞLU _____

Doç. Dr. Atalay GACAR _____

Dr. Öğr. Üyesi İlimdar YALÇIN _____

ELAZIĞ -2020

ETİK BEYAN

Bu tez çalışmasında bilimsel etik kurallara uyduğumu, diğer çalışmalardan yararlanmam durumunda bilimsel kurallara bağlı kalarak atıfta bulunduğumu, kullandığım verilerde tahrifat yapmadığımı, tezimin daha önce herhangi bir üniversitede tez olarak sunulmadığını beyan ederim.

HAKAN TAN

21 /10 /2020

İmza

Danışman

Doç. Dr. Atalay GACAR

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

ELAZIĞ

TEŞEKKÜR

Tezimin hazırlanması süresince ilminden faydalandığım, insani ve ahlaki değerleri ile de örnek edindiğim ayrıca tecrübelerinden yararlanırken göstermiş olduğu hoşgörü ve sabrından dolayı değerli hocam sayın Doç. Dr. Atalay GACAR' a ve yine bu çalışmamda yardımlarını esirgemeyen kıymetli hocalarım Doç. Dr. Eyüp NACAR' a ve Arş. Gör. Baha Engin ÇELİKEL' e, tezimin istatistiksel kısmının yapımında ilmiyle bana yön gösteren değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Yakup BURAK' a, Elazığ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'nde Sportif Eğitim Uzmanı olarak görev alan değerli dostum Savaş SERTKAYA' ya ve bu kurumda faaliyet gösteren tüm antrenör arkadaşlarıma, çalışmamın yapım sürecinde desteğiyle hep yanımda olan kıymetli hocam Kübra Nur ÖNDAY' a, en önemlisi bu günlere gelmemde büyük pay sahibi olan maddi ve manevi desteğini benden esirgemeyen aileme teşekkürlerimi sunarım.

Hakan TAN

İÇİNDEKİLER

BAŞLIK SAYFASI	i
ONAY SAYFASI.....	ii
ETİK BEYAN.....	iii
TEŞEKKÜR	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ.....	ix
1. ÖZET.....	1
2. ABSTRACT	3
3. GİRİŞ	5
3.1. Beden Eğitimi ve Spor	7
3.1.1. Beden Eğitimi ve Sporun Amacı	9
3.1.1.1. Kişilik Yönünden	9
3.1.1.2. Bireysel Yönden.....	10
3.1.1.3. Toplumsal Yönden.....	10
3.1.2. Çocuğun Gelişiminde Beden Eğitimin Yeri	11
3.1.2.1. Beden Eğitimi ve Sporun Fiziksel Gelişimdeki Rolü	13
3.1.2.2. Beden Eğitimi ve Sporun Psikomotor Gelişimdeki Rolü	15
3.1.2.3. Beden Eğitimi ve Sporun Zihinsel Gelişimdeki Rolü.....	16
3.1.2.4. Beden Eğitimi ve Sporun Duygusal ve Toplumsal Gelişimdeki Rolü.....	16
3.2. Motivasyon Tanımı	17
3.2.1. Motivasyon ile İlgili Kavramlar.....	19
3.2.1.1. Gudu.....	19
3.2.1.2. Gereksinim	19
3.2.1.3. Dürtü	19

3.2.1.4. İçgüdü.....	20
3.2.2. Motivasyon Türleri	20
3.2.2.1. İçsel ve dışsal motivasyon.....	20
3.2.2.2. Fizyolojik motivler.....	21
3.2.2.3. Sosyal motivler	21
3.2.2.4. Psikolojik motivler.....	22
3.2.3. Motivasyon Kuramları	22
3.2.3.1. Mcgregor'un X ve Y kuramları.....	23
3.2.3.2. Reddin'in Z kuramı	24
3.2.3.4. Argyris'in olgunlaşmışlık kuramı	25
3.3. Kapsam Teorileri.....	26
3.3.1. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi.....	26
3.3.2. Alderfer'in ERG teorisi.....	27
3.3.3. Herzberg'in çift faktör teorisi.....	28
3.3.4. McClelland başarı ihtiyacı teorisi	29
3.4. Süreç Teorileri.....	31
3.4.1. Beklenti teorileri.....	31
3.4.2. Pekiştirme teorileri	32
3.4.3. Adams'ın eşitlik teorisi	32
3.4.4. Locke'ın amaç teorisi.....	33
3.4.6. Hackman ve Oldman'ın iş özellikleri teorisi	34
3.4.7. Skinner'ın davranış şartlandırma teorisi	34
3.5. Sporda Motivasyon	36
3.5.1. Sporda Motivasyon Çeşitleri.....	38
3.5.1.1. Nitelik Açısından Spor Motivasyonu.....	38
3.5.1.1.1. Genel Spor Motivasyonu	38

3.5.1.1.2.Özel Spor Motivasyonu.....	40
3.5.1.2. Nicelik Açısından Spor Motivasyonu	41
3.5.1.2.1.Yetersiz Motivasyon	41
3.5.1.2.2.Yeterli Motivasyon.....	42
3.5.1.2.3.Aşırı Motivasyon.....	42
3.6. Sportif Faaliyetlere Katılım	42
3.6.1. Sportif Faaliyetlere Katılımı Etkileyen Faktörler	43
3.6.1.1. Kendini Gerçekleştirme	43
3.6.1.2. Zihinsel Beklentiler	43
3.6.1.3. Sağlık Beklentisi	44
3.6.1.4. Psikolojik Beklentiler.....	44
3.6.1.5. Hareket İhtiyacı ve Rekabet.....	45
3.6.1.6. Aile.....	45
3.6.1.6.1. Ailenin kültürel yapısı ve ekonomik düzeyi	46
3.6.1.6.2. Aile tutumunun spora katılımı ve sosyal uyumdaki rolü	46
3.6.1.7. Arkadaş Çevresi	47
3.6.1.8. Okul çevresi	47
3.6.1.9. Kitle iletişim araçları.....	47
4. GEREÇ VE YÖNTEM.....	49
4.1.Araştırmanın Amacı	49
4.2. Evren ve Örneklem	49
4.3.Verilerin Elde Edilmesi.....	49
4.4. Envanterin Uygulanması.....	50
4.5. Spora Katılım Güdüsü Ölçeği (Participation Motivation Questionnaire PMQ) .	50
4.6. İstatistiksel Analizler.....	51
5. BULGULAR.....	53

6. TARTIŞMA VE SONUÇ	79
SONUÇ	84
ÖNERİ;	85
7. KAYNAKLAR	87
8. EKLER	92
9. ÖZGEÇMİŞ	98

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Araştırmaya katılan sporcuların Spora Katılım Güdüsü leği toplam ve alt boyutlarına ilişkin istatistiksel değerleri.....	53
Tablo 2. Araştırmaya dahil edilen sporcuların yaşlarına ilişkin yüzde ve frekansları	54
Tablo 3. Araştırmaya dahil edilen sporcuların cinsiyetlerine ilişkin yüzde ve frekansları	54
Tablo 4. Araştırmaya dahil edilen sporcuların anne öğrenim durumlarına ilişkin yüzde ve frekansları.....	55
Tablo 5. Araştırmaya dahil edilen sporcuların baba öğrenim durumlarına ilişkin yüzde ve frekansları.....	55
Tablo 6. Araştırmaya dahil edilen sporcuların spordaki branşına ilişkin yüzde ve frekansları.....	56
Tablo 7. Araştırmaya dahil edilen sporcuların cinsiyetlerine göre Spora Katılım Güdüsü leği toplam ve alt boyut puanlarına ilişkin ortalama ve standart sapma bulgu sonuçları.....	56
Tablo 8. Spora Katılım Güdüsü leği toplam ve alt boyutlarına ilişkin Pearsonkorelasyon sonuçları	58
Tablo 9. Araştırmaya dâhil edilen sporcuların yaşlarına göre Spora Katılım Güdüsü leği toplam ve alt boyutlarına ilişkin ANOVA test sonucu.....	61
Tablo 10. Araştırmaya dâhil edilen sporcuların yaşlarına göre Spora Katılım Güdüsü leği Toplam ve alt boyutlarına ilişkin Tukey test sonuçları.....	63
Tablo 11. Araştırmaya dâhil edilen sporcuların cinsiyetlerine göre Spora Katılım Güdüsü leği toplam ve alt boyutlarına ilişkin t-test sonucu.....	66
Tablo 12. Araştırmaya dâhil edilen sporcuların anne öğrenim durumuna göre Spora Katılım Güdüsü leği toplam ve alt boyutlarına ilişkin ANOVA test sonucu.....	68
Tablo 13. Araştırmaya dâhil edilen sporcuların anne öğrenim durumlarına	

göre Spora Katılım Güdüsü leği Toplam ve alt boyutlarına ilişkin Tukey test sonuçları.....	69
Tablo 14. incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen sporcuların baba öğrenim durumuna göre Spora Katılım Güdüsü leği toplam ve alt boyutlarına ilişkin ANOVA test sonucu.....	71
Tablo 15. Araştırmaya dâhil edilen sporcuların baba öğrenim durumlarına göre Spora Katılım Güdüsü leği Toplam ve alt boyutlarına ilişkin Tukey test sonuçları.....	72
Tablo 16. Araştırmaya dâhil edilen sporcuların branşlarına göre Spora Katılım Güdüsü leği toplam ve alt boyutlarına ilişkin ANOVA test sonucu.....	73
Tablo 17. Araştırmaya dâhil edilen sporcuların branşlarına göre Spora Katılım Güdüsü leği Toplam ve alt boyutlarına ilişkin Tukey test sonuçları.....	75

1. ÖZET

Bu çalışmada Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Bünyesinde Yaz Okulunda Faaliyet Gösteren Sporcuların Spora Katılım Güdülerinin İncelenmesi (Elâzığ İl Örneği) amaçlanmıştır.

Çalışmaya Elâzığ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Bünyesinde açılan 2019 yılı yaz spor okullarında faaliyet gösteren 682 sporcu gönüllü olarak katılmıştır.

Veri toplama araçları olarak tarafından hazırlanan, birinci bölümde kişisel bilgiler (yaş, cinsiyet, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, spor branşınız), ikinci bölümde ise; spora katılım düzeylerini belirlemek için, Gill, Gross ve Huddleston (1983) tarafından geliştirilen ve Çelebi (1993) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılan "Spora Katılım Güdüsü Ölçeği" kullanılmıştır.

Araştırmada SPSS 25 istatistik paket programından yararlanılmış, yüzdeler, dağılımlar, aritmetik ortalama ve standart sapmaları belirlenmiştir. İkili gruplarının karşılaştırılmasında bağımsız gruplar t testi (independentsamples t-testi), gruplar arasındaki farklılıklarda ve çoklu karşılaştırmalarda "ANOVA" testi ve Spora Katılım Güdüsü Ölçeği toplam ve alt boyutları ilişkisinin belirlenmesi gayesiyle Pearson Korelasyon Katsayısı hesaplanmıştır. Araştırmada istatistiksel analizlerin anlamlılık düzeyleri $p < 0,05$ 'e göre belirlenmiştir.

Araştırma bulgularına göre cinsiyet değişkenine göre sporcuların spora katılımında "Beceri Gelişimi" en önemli faktör olarak görülmüş ve tüm alt ölçekler açısından ise benzer bir biçimde güdülendikleri söylenebilir. Annesi ilkokul mezunu olan sporcuların Başarı, Takım Üyeliği ve Beceri için spora daha yüksek, babası ilkokul mezunu olan sporcuların Takım Üyeliğinde, üniversite mezunu olanların ise eğlence açısından spora daha çok katılım gösterdiği

görülmüştür. Sporcuların branşlarına göre hareket bakımından spora katılımı fark görülmediği tüm alt boyutlardan ise etkilendiği görülmüştür.

Sonuç olarak araştırmamızda ailenin eğitim düzeyi düştükçe sporcuların spora katılımı daha çok başarı, kendini kabul ettirme, ailenin eğitim düzeyi arttıkça ise spora katılımı daha çok eğlence amacıyla yaptığı sonucunu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Spor Okulu, Sporcu, Güdü.

2. ABSTRACT

The Study Of Participation Motives To The Sports Of The Sportsmen/Sportswomen That Are Active In Summer School Within Youth And Sports Provincial Directorate (Elazığ Province Sample)

In this research, it is aimed to study the participation motives of sportsmen/sportswomen to the sports (Elâzığ Province Sample) within Youth and Sports Provincial Directorate.

To this research, 682 sportsmen/sportswomen that were active in 2019 summer sports schools that has been opened within Elâzığ Youth and Sports Provincial Director were participated.

As data collection tools, in the first section, personal information (age, gender, education level of mother, education level of father, sport branch), and in these section, to determine the participation level to sports, “The Participation Motivation Questionnaire” that was developed by Gill, Gross and Huddleston (1983) and adapted in to Turkish by Çelebi (1993) has been used.

In this research, SPSS25 statistic package program has been used; percent ages, distributions, arithmetic mean and standard deviations were determined. In comparison of binary groups, in dependent samples t-test; in differences between group sand in multiple comparisons, “Anova” test and The Participation Motivation Questionnaire; for the purpose of determining total and sub-extents, Pearson Correlation Coefficient has been calculated. In there search, the sign if icance level of statistical analyzes has been determine according to $p < 0,05$.

According to the gender variant, “Skill Development” has been seen as the most important factor in the participation of the sportsmen/ sportswomen to the

sports and in terms of all subscales, it can be told that they motive in a similar way. It has been seen that the sportsmen/sportswomen that have a mother that graduated from primary school mostly participates in sports based on Performance Status, Team Membership Spirit and Skill Development; the sportsmen/sportswomen that have a father that graduated from primary school mostly participate in sports based on Team Membership Spirit; and the sportsmen /sportswomen that graduated from universities mostly participate in sports based on entertainment sub-extents. While it has been seen that there are differences in participation motivation of sports towards team membership spirit and entertainment performance status, skill development, partner, physical relevance, spending energy and the purpose of competition according to the branches of sportsmen/ sportswomen, it has been seen that there are not any differences according to the purpose of movement, being active.

Key Words: Youth and Sports Provincial Directorate, Sports School, Sportsmen /Sportswomen, Motivation

3. GİRİŞ

Spor, kuralları belli bir çerçevede, beden ve zihnin gelişimini sağlamak amacıyla bireysel ya da takım olarak yapılan faaliyetlerin tümüdür (1).

Bireyler egzersiz ve spor alışkanlığını küçüklükten kazanmaya başlayıp, spora karşı isteği ve davranışları okul zamanlarında görülmektedir. Son zamanlarda spor psikolojisi alanında çalışmalar yapan araştırmacılar, gençlere ve çocuklara hitaben spor branşlarına istekleri artmış ve organizasyon gerektiren spor branşlarına katılım gösteren genç yaştaki sporcuları bu sporsal etkinliklere katılım göstermeye öncelik eden en temel sebepleri yoğun bir şekilde araştırmaya girişmişlerdir (2).

Bu faaliyetler gösteriyor ki aile, arkadaş, öğretmen veya antrenörün çocuğa destek vermesi, onu motive etmesi destek görmeyen çocuğa oranla daha çok katılım güdüsü sağlamaktadır (3).

Kişinin spor faaliyetine girme motivasyonu ile alakalı yapılan araştırmalarda beceri öğrenimi ve gelişimi, zinde bir yapı, eğlence, yeni kişilerle tanışma ve başarı motivasyonunun spora katılımı çok ciddi bir faktördür (4).

Bu yapılan araştırmalarla varılan noktaya göre genç sporcularda çoklu katılım güdüsü olduğu tespit edilmiştir.

Sporla uğraşan sporcular, antrenörler ve spor psikologları gibi birey ve kuruluşlar sporda hep başarılı olmak istemişlerdir. Sporcuların başarılarını sergiledikleri yarışma organizasyonları düzenlenmektedir. Spor dünyada bir propaganda aracı olmasından beri rekabette o oranda artmaktadır. Ülkelerin daha iyi temsilini sağlamak için sporcuları daha başarılı hale getirerek çeşitli devlet

politikaları oluşturulmakta ve bu politikalara büyük maddiyatlar harcanmaktadır (5).

Günümüzde spor alanında başı çeken ülkelerde fiziksel açıdan yetenekli ve çalışma şartlarında ise eşit olan pek çok genç sporcudan yalnız bir kısmı çok yüksek performans sergilediği görülmektedir. Buda gösteriyor ki eşit imkanlar olsa da farklı performans sergilenebilir. Buna etki eden en önemli etken ise bireyin güdülenmesidir (6).

Motivasyon kişileri, farklı bir durumla hareket etmesine, davranmasına yön veren kendinde var olan veya çevresel kaynaklı güdüler topluluğu, güdülerin etki etmesiyle harekete geçme ve bu eylemi gerçekleştirme süreci olarak tanımlanmaktadır (7).

İnsanları güdüleyen ve onları eyleme geçiren dürtüler farklıdır. Bu nedenle her dürtü her bireyde farklı ölçülerde etki eder (8).

Bu sebeple çocuk ve gençlerin motivasyon kaynaklarını doğru tespit edip ve onları doğru yönde motive etmek önemlidir. Yeteri kadar motive olmamış öğrencilerin spora ve derslere devam etmede sorun yaşadıkları görülmektedir.

Her sergilenen davranışın altında bir sebep vardır. Bu davranışların nedenlerini anlamaya çalışıp, bu nedenler üzerine yoğunlaşmak; farklı durumlarda ortaya çıkabilecek sorunları tahmin etmede ve çözmede bireye yardımcı olacaktır (9).

İnsan davranışlarının altında yatan motivasyon kaynakları ne kadar iyi tespit edilirse, çocuk ve gençler o derece etkin bir şekilde motive edilebilir (10).

İşlenen konu üzerine ilgiyle katılım gösteren ve aynı zamanda başarılı olan iki öğrencinin davranışlarının altında yatan nedenler farklılık gösterebilmektedir.

Birinin konu ilgisi çektiği için katılım gösterdiği diğeri ise amacına ulaşınca fazla not alacağı için katılım gösterir. Bu yüzden motivasyon kaynağı bireysel farklılık taşımaktadır (11).

Kısacası motivasyonun kaynağı içsel ya da dışsal olabilir. İki motivasyon kaynağı da önemlidir. Çünkü öğrenci gelişimine olumlu katkı sağlar (12).

3.1. Beden Eğitimi ve Spor

Beden eğitimi; Milli Eğitimin temel ilkeleriyle aynı doğrultuda bireyin fikirsel ve ruhsal açıdan olgunlaşmasına fayda etmektedir. Spor faaliyetleri ve oyunların tümü bireyi fiziksel olarak güçlü, fikirsel olarak daha uyanık, ruh yönünden daha sağlam kılmaktadır (13).

“Strcmeyer, H. (14). Beden eğitimi insan vücudunun eğitimi olduğunu, bu görüşün bireyin bedensel eylemlerinin kendi özünde bir karşılığı bulunmadığı sadece araçsal bir nitelik olduğunu savunmuştur.

Öztürk Ü. (15) Beden eğitimi faaliyetlerine tüm bireylerin kendi sağlığı ölçüsünde katılım sağlayacağı, bedensel yapıyı geliştirmeyi, kas ve eklemleri dengeli olarak gelişimini sağlamayı, organların kontrolünü metotlu bir biçimde hareket ettirmeyi öğreten bir sistem olarak ifade eder.

Kişinin kendi gelişimine hitaben bedensel eylemleri hususu olunca çağdaş okul kuramcılar, spor ifadesi deyimini beden eğitimi deyimine tercih etmektedirler. Lakin spor ifadesini tek bir kalıba ve kesin olan ifadelere yerleştirmek mümkün değildir. Genelde “spor” ile karşılaştırma yapılan ve hatta “spor” terimi ekseninde değerlendirilmesini savunanlara rağmen spor ve beden eğitimi arasında fark olduğu düşüncesi yaygındır (16).

Spor sözcüğü işe uzak olma ve işe mesafeli durma manaları taşıyan etimolojik köken olarak disport (dis ve porture) kelimelerinden türetilmiş bir anlam taşır. Spor farklı bir ifadeyle yorucu bir eylem olmayan zira eğlence anlamındadır. Oynamak ile çalışmak arasındaki tek farklılık gösterilen tutumun benzersizliğidir. Oyun tutumu sporda eylemi gösterirken yaşanan en keyifli tutumdur; sadece somut bir netice söz konusu değildir (17).

Spor bu sonuçla bir oyun olduğunu gösterir.

Ancak eski Yunan görüşünde sporun ve oyunun nitelik olarak birbirinden ayrıldığı ifade edilir. Bu ayrılığı en net atlet sözcüğüyle dile getirilmiş. Bütün çocuklar oyunlar oynar ve oynayınca yorulup oyunu bırakır lakin atlet yorulsa bile oyunu bırakmaz devam ettirir. Bu neticeye bakıldığında spor bir oyun olabilir fakat oynanan her oyun bir spor niteliği taşımaz. Atlet sözcüğü eski Yunanlılarda yarışma manasını ifade eden “atlos” ile yarışmanın ödülü manasına gelen “alton” kelimelerinden türemektedir (18).

Son yüzyılda sporun kullanım yönü ve özümüyle farklılaşmış yeni ifadeler yüklenmiştir. İnsanın doğasında var olan şiddet eğilimini kontrol altına almaya yardımcı olacak uygun yarışma ortamı yaratmaktadır spor (19).

Klasik anlamda spor; eyleme ve mücadeleye dayanan bir takım antrenman ve yarışmalardır. Yalnız veya birden fazla kişiyle ve belli kurallar çerçevesinde yapılan, daha çok yarışma niteliği taşıyan, beden ve zihnin gelişmesine katkı sunan eğlendirici ve eğitici bir gayedir (20).

Beden eğitim faaliyetlerini özelleştiren spor, katı kurallarla bezeli üst düzeyde uygulandığında psikolojik, estetik, fizyolojik ve teknik özellikleri şart oluşturan bir aktivitedir. Yarışma ve kazanma en etkileyici amacıdır (21).

Sporun temelinde “fiziksel iş kapasitesi ve üstün teknik ile başarıya ve estetiğe kavuşmak” vardır. Spor, teknolojik gelişmenin etkisiyle ve bunlara bağlı olarak daha geniş boyutlara ulaşmak, boş zaman faaliyetinden kaynaklanan ve bu şekilde gelişme göstermiş, belirli kurallara göre düzenlenmiş, sonunda kazanma veya kaybetme, maddi ve manevi kazanç elde etmek amacıyla uygulana gelen toplumsal bir olay haline dönüşmüştür (22).

3.1.1. Beden Eğitimi ve Sporun Amacı

Beden eğitimi ve sporun temel amacı, çocukları bedensel faaliyetler yoluyla eğiterek onların hareketsel kapasitelerini artırmaya fayda sağlamaktır. Eğitimde çocuğun hedefe ulaşması için zihinsel eğitimin yanında fiziksel eğitimde gereklidir. Bu iki amaç bir bakıma, birbirini tamamlayıcı bir nitelik taşır (23).

3.1.1.1. Kişilik Yönünden

Fiziken sahip olması gereken özellikleri kazanarak sağlıklı ve faydalı bir hayat sürmeyi sağlar. Eğitilmiş kişi düşünen kişidir. Bu beden eğitimi ve spor görmüş kişi içinde geçerlidir. Bilim, şu an düşünceyi yalnız zihinsel bir durum olarak değil, bütün bedeni kapsayan bir durum olarak görmektedir. Ruhsal ve zihinsel yönü de buna bağlı olarak gelişir.

Öğretmen çocuğun gelişimi sırasında çevresinden aldığı özellikleri öncelikle ve özen göstererek incelemelidir. Onun sağlıklı olması, çalışmalara istek duyması ve çalışmalardan zevk alabilmesi, olumlu bir eğitim için gereklidir.

Bu amaçla kişilik; zekâ, karakter ve beden yapısının bir bileşimi olarak düşünülmelidir (23).

3.1.1.2. Bireysel Yönden

- a. İyi ahlaki karaktere sahip olmayı,
- b. Sağlığını korumayı, tüm temizlik alışkanlıklarını benimsemeyi,
- c. Kendine güven ve sorumluluk duygusunu kazanmayı,
- d. Bos zamanlarını oyun, yarışma ve buna benzer çalışmalarla
- e. Değerlendirmeyi, çevresine yararlı olmayı,
- f. Doğadaki canlı cansız varlıkları sevmeyi ve korumayı,
- g. Bütün çalışmalarda kendi başarısı ile övünmediği gibi, başkalarının başarısını da küçümsememeyi, tersine övgü ile karşılamayı,
- h. Bu tip yararlı aktiviteler sonucu gerekli bilgi, davranış ve becerilerle mutlu olarak hayatını sürdürmeyi amaç edinir (23).

3.1.1.3. Toplumsal Yönden

- a. Vatanına, ulusuna bağlı olmayı, elverişli durumlarda bu değerli varlıkları tanıtmaya çaba göstermeyi,
- b. Ailesine öncelikle değer vermeyi, aile bireylerine karşı sevgi, saygı ve hoşgörülüğün temel koşullarından biri olduğuna inanmayı,
- c. Evinde, okulunda, tüm çevredekilere karşılık beklemeden yardım etmeyi,
- d. Çoğunluk kararlarına saygılı olmayı,

Beden Eğitimi ve Sporun kişilik yönünden, değişik özelliklerinden yararlanarak bireye kazandırılacak 'Değerler' sırasıyla:

- a. Arkadaşlık
- b. Dostluk
- c. Doğruyu Görüş

- d. Kendine Güven
- e. Kurallara Uyma
- f. Disiplin
- g. Karşılıklı Saygı
- h. İlişkilerden Doğruluk
- ı. Çevreye Yarar
- k. Sağlığı Koruyabilme ve Temizlik
- l. Dostluk içinde Karşılaşma Yapabilme olacaktır.

Beden Eğitimi ve Sporun kişilik yönünden kazandırdığı davranış değişiklikleri ise:

- a. Günlük yaşamın gerektirdiği koşma, atlama, sıçrama, tutma, çekme gibi hareketleri yapma.
- b. Hareketler için kas, eklem ve organ gelişimi ile koordinasyon sağlama.
- c. İyi duruş alışkanlığı kazandırma.
- d. Çalışma sonunda temizliğe özen gösterme alışkanlıkları olacaktır (23).

3.1.2. Çocuğun Gelişiminde Beden Eğitimin Yeri

Hareket çocuğun yaşamında bir odak noktadır. Onlar bu hareketler yoluyla çevresindeki insanlara nasıl davranacaklarını, onlarla nasıl iletişimde bulunacaklarını ve onlara nasıl tepkide bulunacaklarını öğrenirler. Yetişkinler için dünyanın yedi harikası vardır ancak bu durum çocuklarda çok farklı bir hal alır çünkü onlar için uyanık oldukları her saatte keşfedilecek sınırsız harikalar vardır.

Çocuklar yaşadığı ortamda var olan her şeyi tanıyıp ve onları bilmeyi arzular bu durum onlara çok büyük bir mutluluk hissi verir. Eylemde bulunma, çocuğun yaşadığı gezegeni tanıma, anlama ve haliyle kendini bilgi ile depolama açısından temel araçtır.

Çocuklar kendini ifade etmede yetişkinlerden farklı olarak, hareket ile bunu sağlarlar. Çocuklar yetişkin insanlar gibi değil, gelişmekte ve olgunlaşmakta olan birer insandırlar. Büyük insanlar düşüncelerini ve ne istediklerini sözcüklerle çok daha iyi telaffuz edebilirken, küçük yaştaki çocuklar bunu daha çok eylemler yoluyla telaffuz edebilirler. Bu sebeplerden ötürü çocukların bu eylemlerini hayata geçirebilecek yaşam alanı daima yaratmak gerekir.

Çocukların istenilen yönde davranmaya tasarlanan birer minyatür yetişkin olmadıklarını yetişkinler ve eğitimle uğraşanlar çok iyi bilmelidirler. Birçok yetişkin çocuklardan henüz sosyal, bilişsel, duygusal, fiziksel gelişimlerini tamamlamalarına imkân vermeden ve öğrenmeye uygun hale gelmeden, onlardan birer yetişkin gibi her dinlediğini anlamasını ve istenilen her şeyi de yerine getirme beklentisi içine girerler. Hâlbuki çocuk, çocuktur. O doğasına uygun olarak gelişir ve büyür. Kendisine sunulacak her türlü eğitim ve öğretimin de kendi doğasına uyumlu olması gerekir (24).

Hareket yalnız çocuklar için değil aynı zamanda insan hayatının da önemli bir ögesidir. Hayat hareketle paraleldir. Hareketle tüm gizli ya da açık tasarımları davranışlarımızla ortaya koyarız. Nitekim kalbimiz çarpmazsa veya akciğerimiz oksijen alışverişini sağlayamazsa yaşamımız son bulur. Bireyin vücudunun yer değiştirmeye ilişkin eylemsiz kaldığı anlarda bile beynimiz zihinsel ve devinişsel tasarımları devamlı üretir (24).

Hareket, tüm yönleriyle kendimizi geliştirmemizin, yaşadığımız çevreye uyum sağlayabilmemizin en önemli aracıdır. İnsanın fiziki yapısı ve zihni birbirine sıkıca bağlıdır. Duyu organlarımız yardımıyla algılama ve düşüncelerimizi harekete geçirip bu düşünceler vasıtasıyla da vücudumuzdaki kaslarımızı aktif hale getiririz.

Bu sıkı bağ içerisinde vücut kaslarımız hislerimizden ve onları harekete geçiren düşüncelerimizden yanı ruh halimizden aynı şekilde bu ruh halimizde vücut kaslarımızdan etkilenmektedir. Bu olay yani bu sıkı bağ yaşam boyu süregelir. Bu kazanımlara bakıldığında ise çocuğun kendini geliştirmesine büyük fayda sağlar (24).

3.1.2.1. Beden Eğitimi ve Sporun Fiziksel Gelişimdeki Rolü

İnsanların fiziki yapılarının gelişimine katkıda bulunmak yalnız beden eğitimine ait bir gayedir. Kişinin kendi özünde var olmaktadır hareket. Bu sistemin temelinde aktif ve pasif manada yapı vardır. Bunlar kas ve kemiktir. Aktif olan kas ise pasif olan da kemiktir. Yapılan hareketler bu yapıyı daha güçlü kılmaktadır.

Beden eğitimi aktiviteleri devamlı yapıldığında, organizmanın fiziksel uygunluk ve dayanma direnci ile beraber iç organları eyleme iter. Bu olayla da organizma imkanlara ayak uydurup yorgunluğa karşı direnç gücünü artırır (24).

Fiziksel egzersizlerin çocuklarda nasıl bir etki yaptığına dair çalışmalar çok önceden süregelen bir konu olmuştur. Çoğu zaman bu çalışmalar gösteriyor ki fiziksel egzersizlerin düzenli olarak yapılması çocuklarda ve yetişkinlerde hem fiziki hem de fonksiyonel kapasiteyi arttırdığı kanıtlar nitelikte olduğu görülebilir.

Çocuklarda büyümeye ve gelişmeye etki eden genetik, beslenme, çocukluk hastalıkları ve hatta kültür gibi çeşitli fonksiyonlar vardır. Bu nedenle fiziksel egzersizlerin büyümeye ve gelişmeye etkisini izole olarak göstermek oldukça zor olabilir. Çocuğun vücudunun iyi gelişebilmesi için en önemli faktör onun çok yönlü eğitilmesidir (25).

Çocuk, beden eğitimi ve spor ile ilgili faaliyetler içinde, organik sistemlerinin iyi yönde gelişebilmesi için imkân bulur. Çocuklar bunun neticesinde, pozitif fiziksel gelişime ve sağlığa ulaşırlar (26).

Fiziksel yönden eğitilecek bir çocuğun, fiziksel etkinlik düzeyini etkileyen etmenler aşağıdaki biçimde sıralanabilir (27).

1. Biyolojik ve bilişsel gelişim faktörleri

- a. Cinsiyet
- b. Yas

2. Psikolojik faktörler

- a. Fiziksel etkinlik için engelleri kavramak.
- b. Fiziksel etkinliğin yararlarını anlamak.
- c. Fiziksel etkinlik ile ilgili kendine güvenmek.
- d. Fiziksel bir şekilde nasıl etkin olduğunu bilmek.
- e. Fiziksel eğitim ve etkinlik ile ilgili davranış ve konu ile ilgili kurallar.

(Etkinlik ile ilgili ne düşündüğünü algılamak)

- f. Zevk
- g. Amaç edinmek
- h. İçsel motivasyon

3. Sosyal ve Kültürel Faktörler

- a. Sosyo-ekonomik statü
- b. Saygınlık etkileri
- c. Aile ve kardeş etkisi
- d. Ekonomik statü
- e. Kültürel etkiler
- f. Cinsiyet

4. Çevresel Etkiler

- a. Hava
- b. Güvenilmez çevre
- c. Tesisler, ekipmanlar ve rekreasyonel programlara giriş eksikliği
- d. Televizyon izleme ve video oyunları oynama

3.1.2.2. Beden Eğitimi ve Sporun Psikomotor Gelişimdeki Rolü

İnsanlarda psikomotor gelişimi en başta kendi eylemlerindeki farklılıklar sonucu ortaya çıkar. Genel manada vücut kontrolü, vücudun koordinasyonu ve kısaca kas-sinir sistemlerinin gelişim göstermesi manası taşır., yakalama, takla. Yukarı sıçrama, hızlıca koşma, ileriye ve geriye takla atma vs. eylemlerin alt yapısını oluşturur. Bu eylemleri yapabilmek için bireyin olgun hale gelmesi kadar, kişinin çevresindeki imkanlar, güdülenme ve kişiye yapılan öğretiminde etkisi büyüktür. İnsanın yeteneğini geliştirilmesi beden eğitimindeki programların en baştaki konusudur. Zira bu yolla kişinin varlığına bütünsel olarak katkıda bulunulabilir. Elde edilen bu kazanımlar bireyi grup içinde uyumunu

sağlayacaktır. Kişi elde ettiği kazanımlar onun serbest zamanlarını da güzel değerlendirmesi açısından büyük değer taşır (24).

3.1.2.3. Beden Eğitimi ve Sporun Zihinsel Gelişimdeki Rolü

Beden eğitimi de bilgi birikimi ve iç görü ile sağlanmaktadır. Bunun sağlanması sadece zihinsel yönden değil bireyin tüm bedeniyle katılım sağladığı bir süreç olarak bakılmaktadır. Günümüz şartlarında bilim düşünmeye sadece zihinsel yönden değil bireyin tüm bedeninin katıldığı bir süreç olarak tanımlanmaktadır.

Birey beden eğitimi sayesinde hareketin yaşamdaki yerini ve önemini bilir. Sağlık açısından daha bilinçli hale gelir ve bu yönde eğilimleri olur. Bu eğilimler ise bireyin daha kaliteli bir yaşam sürmesine yardımcı olur (24).

3.1.2.4. Beden Eğitimi ve Sporun Duygusal ve Toplumsal Gelişimdeki Rolü

Bireyin duygusal yapısı ve toplumsallaşma eğilimi bütünlük içerisinde etkileşim halindedir. Bu duygusal yapı gelişiminin tam manada elde edilmesiyle kişi ancak çevresine ve topluma fayda sağlayabilir. Her bedensel eylem bir toplumsal kazanımdır ve genellikle duyguları içerir.

Bu yönde yapılan etkinliklere katılım gösteren kişi eylemler vasıtasıyla hislerini gösterme imkânı kazanmış olur. Kişi kendinde var olan öfke, şiddet eylemi, çekingencek, kıskançlık vb. duygularında rahatlama elde eder, bunları kendi kontrolü altına alıp yön verebilmeyi sağlar. Spora ve oyun etkinliklerine katılmak insanların baskı altındaki duygusal enerjisinden kurtulmanın etkili bir yoludur. Çok çeşitli faaliyetlere beden eğitimi programlarında yer verilerek, bu

faaliyetlerde başarıya ulaşabilmek için gerekli olan beceriler geliştirebilir. Bu şekilde her bireyin bireysel başarı hazzını yaşama imkânı artacaktır. Başarı hazzını yaşama bireylerin, beden eğitimine yönelik bakış açılarında olumlu bir yönde davranış gerçekleştirmelerinde pozitif anlamda katkı sağlayacaktır (24).

İnsanın toplumun bir parçası haline gelebilmesi için toplumsal küme ve kuruluşlar içinde yer alması gerekmektedir. Zira toplumsallaşma, insanın kişiliğinin elde edilmesinde, insanın sosyal hayata karışmasında ve ihtiyaçlarını giderebilmesinde değerli bir gidişattır.

Farklı bir tanımla toplumsallaşma; insanın, yaşadığı çevrede var olan ilke, değer ve kural yargılarına paralel yönde bir eylem harekete geçirme ve geliştirme sürecidir (28).

Tarihsel zaman içerisinde toplumların kaydettiği gelişmeler ele alındığında spor her süreçte toplumsal-ekonomik ve kültürel yapı ile kenetlenmiş çok sıkı bir ilişki bağı içerisinde olmuştur. Kişi ve toplum için bir hayat gereksinimi taşımayan spor; iki ya da daha fazla aktör arasında, yarışma şeklinde uygulanan toplumsal bir hareket, birçok birey için bir eğlence, bazı insanlar için profesyonel bir iş, bir iş ve istihdam sahasıdır (26).

3.2. Motivasyon Tanımı

Motivasyon kavramı; Fransızca ve İngilizce dillerinde olan "Motive" kelimesinden türetilmiş bir kelimedir. Türkçe dilinde karşılığı güdü, sürükleyen veya aktif hale getirici şeklinde ifade edilebilir. Motivasyon, bireyi hareketsel anlamda aktif hale getirici, bu aktifliği sürekli kılıcı ve olumlu tarafa yönlendirici, üç temel farklılıkla önemli bir güçtür. Esasen ‘‘motive’’ kelimesinden türetilmiş

olan güdüleme ise, bir veya daha fazla bireyi, amacı belli bir hedefe doğru sürekli olarak eyleme geçirmek için gösterilen gayretlerin bütünü diye tanımlanabilir (29).

Diğer bir anlamda ise motivasyon, organizmayı harekete yönlendiren, bu hareketlerin devamlılığını sağlayan, eyleme bir taraf ve gaye veren çeşitli içsel ve dışsal etkiler ile tüm bu faaliyetlerin uygulanışını sağlayan mekanizmalar olarak tanımlanır (30).

Bireyleri belirli gayeler doğrultusunda eyleme geçiren güçtür motivasyon (31).

Başka bir tanımda ise güdülenme, içten gelen kuvvetlerle belirli bir gayeye yönelten maksatlı davranışlardır (32).

Bu ifadelerden benzer olmayarak, motivasyon; içsel anlama gelen bir kişilik özelliği, dışsal anlama gelen bir etki, sonuç veya davranışların bir şekli olarak tanımlanabilir (33).

Güdülenme 20. yüzyılda psikoloji biliminin, değerli bir araştırma konusu haline gelmiştir. Bireyi aktif hale getiren ve yaptığı bu eylemi sürdürülmesini sağlayan önemli bir kavramdır (34).

Özet olarak güdüleme, bireyin ihtiyaçlarının veya amaçları yönünde iç ve dış etkilerden ödül beklentisiyle başlayan içsel bir devinimdir. Bir karar süreci olarak kişilerin davranışlarına yön verip onları istediği şeylere yönlendiren bir seçimdir (35).

3.2.1. Motivasyon ile İlgili Kavramlar

3.2.1.1. Güdü

Hareketi eyleme dönüştürmek için ona yön veren, onu bir hedefe sevk eden gücün adıdır güdü (36).

Bireyde fizyolojik veya psikolojik dengenin bozulması bazı eksiklikleri yaratır. Bu eksiklikler ihtiyaçları tetikler ve bu ihtiyaçlar da amaçları belirleyip o yönde hareket etmeyi sağlar (37).

3.2.1.2. Gereksinim

Psikolojik ve fizyolojik dengenin bozulmasından doğan eksikliklerdir (38).

Organizmada bir yoksunluğu ya da homeostatik denge bozukluğunu gösterir. Gereksinim halinde, birey huzursuzluk ve gerginlik hisseder (39).

İhtiyaçlar kişinin yaşamını devam ettirebilmesi için gerekli olan eksiklikler olarak da görülebilmektedir. Bu ihtiyaçların karılması insanı daha fazla pozitif hareketler gerçekleştirmesi için yönlendirecektir.

3.2.1.3. Dürtü

Dürtü, bireyin bedensel ihtiyaının yol açtığı olumsuzluk durumudur. Yani genel manada bu ihtiyaın psikolojik bir neticesidir (40).

Organizmada homeostatik denge bozukluğu ortaya çıktığında, denge bozukluğunu giderecek eylemlere yönelten bir i uyarılma, gerginlik ve itmedir (39).

Yaşayan canlıların hayatlarını idam ettirebilmeleri maksadıyla azlığı veya yokluğu hissedilen maddelerin sağlanması amacıyla organizmadaki yoğunlaşmış enerjidir (41).

3.2.1.4. İçgüdü

Belirli uyaranlara karşı organizmanın vermiş olduğu tepki sonucuyla ilgili olmayan davranışa denir (ebeveynlik, korunma, sahip olma içgüdüleri) (42).

Sinir sistemindeki kalıtımla gelen bağlantılara yüksek oranda bağımlı olan ancak öğrenime az oranda bağlı olan özgün eğilimlere (originaltendencies) içgüdüler adı verilir (43).

3.2.2. Motivasyon Türleri

3.2.2.1. İçsel ve dışsal motivasyon

Güdüler içsel veya dışsal olarak ikiye ayrılır. Dışsal motivasyon, bireye dış dünyadan gelen etkileri içerir. Sınavında yüksek not aldığından dolayı öğretmeni tarafından övülerek pekiştirilen öğrenci buna iyi bir örnektir. İçsel motive ise, insanın içinde var olan ihtiyaçlara yönelik tepkimelerdir. Merak duygusu, bir şeyleri bilme ihtiyacı, yeterli olma duygusu, daha fazla gelişme arzusu içsel motivelelere örnek gösterilebilir (36).

Bireyin güdülenmesine içsel ve dışsal etmenler etki eder. Bazı kişileri içsel bazı kişileri ise dışsal etkiler daha çabuk motive eder. Bu farklılıktan dolayı bu iki kavram ortaya çıkmıştır (44).

Kişilik, ilgi, yetenek, merak ve benzeri zihinsel süreçler bunların en önemlileridir. Üst seviyedeki içsel motivasyon başarı ile doğru orantılıdır. Kısacası başarının ilk oluşum aşaması içsel motivasyonla ilgilidir (45).

Fizyolojik ihtiyaçlar insanların güdüsel davranışlarına etki eden önemli bir faktördür.

Kişinin acıkması ve susması gibi dürtüsel eylemlerinin yanı sıra bedeninin fizyolojik dengesini de korumak için yaptığımız eylemler vardır. Örneğin kıyafetimizi havanın durumuna göre ayarlamamız, rahatsızlanınca ilaç almamız gibi (46).

3.2.2.2. Fizyolojik motivler

İnsanların en temel motivleridir. İnsan hayatını sürdürebilmesi için ihtiyaçlarından doğar. Bu motivler, Maslow' un temel ihtiyaçlar hiyerarşisinde ilk maddede yer alır. Belirtilen güdüler, neticeye göre bir öğrenme eğilimi içerisine girmemiş temelde ilk sırada olan ve yeme, içme, uyuma gibi eylemlerde bulunan biyolojik motivelerdir (47).

3.2.2.3. Sosyal motivler

İnsanların etkileşimiyle meydana gelen topluluk yaşamları ile diğer canlılardan fark gösterir. Sosyal motivler, bireyleri kapsayarak şekillenir. İnsan içinde yaşadığı toplumun bir ögesi olarak toplumdan soyutlanamaz. Her toplumun kendine ait kural ve gelenekleri vardır. İnsanlar bu sosyal yaşam içerisinde bu değerlere saygı gösterebildiği oranda var olur. Var olmanın yanı sıra, birey toplum tarafından ideal ve beğenilme arzusu taşır. Sosyal motivler arasında iyi bir işe ile iyi bir ekibin parçasına sahip olmak, başkası tarafından sevmek ve ünlenmek

gibi durumlar sayılabilir. İnsanların ileriki yaşlarında sosyal motivler daha öne çıkabilir (48).

3.2.2.4. Psikolojik motivler

Psikolojik motivler davranış üzerinde önemli etkiye sahiptir. Nitekim birincil ve ikincil güdü kapsamında olmayan birçok güdü burada yer alır. Bu güdü öğrenerek veya biyolojik olarak kazanılmayıp sevgi, merak ve hareket etme gibi örneklerle tanımlanabilir (47).

3.2.3. Motivasyon Kuramları

Bireylerin başarı motivli olduğunu gösteren tanımlar, farklı araştırmacılar tarafından sunulan güdülenme kuramı olarak çıkıverir. Her kuram farklı bir motivasyon tanımı çıkarsa da başarıya odaklı olduğu için kuramlar arasında bir tutarlılık söz konusudur (34).

İşletmelerde çalışan bireylerin belli bir kısmı bulunduğu işi üstün bir hevesle, motivasyonla ve yüksek verimle eyleme dönüştürürken, eşit şartlarda ve aynı becerileri gösteren diğer bireylerin arzu duymadan az katkıyla faaliyet göstermelerinin sebeplerini belirlemek, sanayi devrimi yıllarında araştırmacıların benzer konusu olmuştur. Bu manada araştırmacılar tarafından insanların eşit düzeyde verime kavuşmasına yarar sağlayacak motivasyonları tespit etmek için çeşitli kuramlar meydana koyulmuştur (49).

3.2.3.1. Mcgregor'un X ve Y kuramları

McGregor, güdülenme ve insan doğası ilişkisini telaffuz etmek maksadıyla X ve Y kuramlarını meydana koymuştur. McGregor 'a göre, liderler birey doğasına yönelik düşüncelerini olasılıklar üzerinden şekillendirmiştir. (50).

Bu olasılıklar sonucunda liderlerin geliştirdikleri düşünce ve inançlar, onların hareketlerini etkilemektedir (51).

Liderler, X ya da Y kuramı üzerinden hareketle içselleştirdikleri kuramın bilgileri ile motivasyona çalışmaktadırlar (52).

Her kararın arkasında, insanın kişisel özellikleri ve insan eylemleri hakkında olasılıklar mevcuttur (53).

X ve Y kuramlarının dolaylı yoldan liderlik kuramı olabileceği düşünceler vardır (54).

Bu kurama göre kişilerin değerlendirilmesi, aşağıdaki gibi maddelendirilmiştir (53).

- X kuramına göre insan işten kaçır ve işi sevmez. Y kuramına göre ise birey doğumundan itibaren işe düşmanlık beslemez. Bir iş farklı şartlara bağlı sevebilir veya sevmeyebilir.
- X kuramına göre işi sevmediği için insanların çoğu örgütsel hedefler doğrultusunda çaba göstermemektedir ve bu sebeptendir ki insanlar işte denetlenmeli, işe zorlanmalı, işte yönetilmeli ve ceza ile tehdit edilmelidir. Y kuramında ise ceza ve denetim örgütün gayeleri için tek yol değildir. İnsanlar kendi yönetme yollarını uygulayabilirler.

- X kuramına göre birey yönetilmeyi seven, sorumluluktan kaçınandır. Y kuramına göre ise bireyler uygun şartlarda sorumluluk almayı ve sorumluluk aramayı da öğrenirler.
- X kuramına göre insan değişime ayak diredir. Y kuramına göre ise toplumsal problemlerin aşılmasında yaratıcılık kullanma yeteneği, hayattaki bireyler arasında oldukça yaygındır.
- X kuramına göre insan toplumun değil, kendi çıkarını ön planda tutan bencil varlıktır. Y kuramına göre ise amaç ve menfaatlere bağlılık ödülleri benzerdir.
- X kuramında ana ilke yetki kullanarak denetleyip yönetmektir. Y kuramına göre ise ana ilke, örgütle bütünleşmektir.
- X kuramında çalışanlar örgütle bütünlük göstermezler. Y kuramında ise çalışanlar bütünleşirler (55).
- X kuramında liderler çalışanları güdülemek maksadıyla hedef koyma, organize etme, onların denetimini sağlama ve korku duygusu yaratma gibi tekniklere başvurur ve maddi yünden vasıtalara eğilim gösterirler (56).

Y kuramında ise çalışanların kabiliyetleri doğrultusunda iş alanlarına ağırlık verirler (57).

3.2.3.2. Reddin' in Z kuramı

Toplum yönetiminde bir tek X ya da Y kuramlarına odaklanmak, bütün durumlarda başarı oluşturmayabilir. X kuramındaki klasik örgüt yaklaşımı bazı hallerde olumlu sonuç verirken bazı hallerde etkili olmayabilir. Yine Y

kuramındaki yönetim yaklaşımı da kimi zaman olumlu sonuç verirken bazı durumlarda da olumlu sonuç vermeyebilir (58).

Bu nedenle gerekli hallerde iki kuramın birleştirilmesi, başarılı sonuca ulaştırabilir. Bu görüş açısıyla, Reddin Z kuramı geliştirilmiştir.

X ve Y kuramlarında ana konu, insan davranışlarıdır. Z teorisinde temel konu, insan davranışlarının arka yüzüdür. Z kuramında insan hükmedilebilir değil, akla dayanan, istek ve duygu gösteren farklı canlılardır (59).

Z kuramında insan davranışlarının, ihtiyaçlar neticesinde şekillendirildiği görüşü hakimdir. Z kuramı insanı daha iyi ve kötü şekilde nitelermekte, X ve Y kuramlarının bazı durumlarda başarı getirebileceğini söylemektedir (57).

3.2.3.4. Argyris'in olgunlaşmışlık kuramı

Argyris, Birey varlığının özyle ilgili olan düşüncesini, bireylerin gelişimleri üzerinden konu edinmiştir. İnsanoğlu zaman geçtikçe olgunlaşmaktadır (60).

Olgunlaşmayan birey pasif, dışa bağımlı, kısıtlı zihinsel yeteneğe sahip, çabuk sıkılan, diğer insanlardan alt seviyede ve özünü tanımayan insandır. Olgunlaşmış birey ise bunlardan tam zıt yönde benliğe sahip insandır (57).

Argyris 'e göre çok az insan olgunlaşabilmektedir. Örgütlere hâkim ve katılımcı olmayan yönetim tarzı, sıkı kurallar, çalışanları pasif yapar ve gelişmelerine olanak sunmaz. Böyle yerde çalışan olgun birey bu ortamdan ayrılma, bu işten soğuma, şeklinde reaksiyon gösterecektir.

3.3. Kapsam Teorileri

Kapsam teorileri kişiyi güdüleyen etmenleri araştıran, statik görüşlerdir (61).

3.3.1. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi

İnsan gereksinimlerini araştıran ilk bilim insanı Maslow olduğu dillendirilir. İnsan gereksinimlerini bilimsel bir biçimde ortaya koymuştur. Klinik gözlemleri yönünde hazırladığı makalesi ile 1943 yılında bireyin davranışlarına odaklanan temel ihtiyaçları belirtmiştir.

Moslow insanların doğuştan gelen ihtiyaçları olduğunu belirtir. Bu gereksinimler beş ana kategoride incelenir (61).

Bu gruplar alttan üste doğru; fizyolojik, güvenlik, kendini gösterme ve kendini gerçekleştirme ihtiyacı olarak sıralanır. İnsanlar, hiyerarşik olarak gereksinimleri giderdike bir üste doğru yol alacaktır (62).

Motivasyon kuramı içerisinde fizyolojik ihtiyaçlar fizyolojik dürtüler olarak anılır. Bunlar içerisinde nefes almak, beslenmek, cinsellik, düzenli uyku gibi maddeler sıralanır. Eğer bu gereksinimler giderilmez ise birey diğer tüm gereksinimlerini yok sayarak sadece bu temel ihtiyaçlarına yoğunlaşır. Eğer birey uzun vakit yoksunluk çektikten sonra bu ihtiyaçlarını giderirse, bu hadise birey için motive edici bir durum olmaktan soyutlanır.

Güvenlik ihtiyaçları, fizyolojik gereksinimler giderilirse ortaya çıkar. Bunlar, kendini koruyabilme, güven, kaygıdan ya da korkudan kaıman bir yaşam, sürekli koruyuculuk gibi ihtiyaçlardır. Eğer bu gereksinimler de giderilmezse, birey devamlı güvenlik arayan bir varlığa dönüştürecektir. Bu gereksinimler

toplumdaki güvenlik neticesinde devamlı aktif olmadığı dile getirilir. Lakin bir savaş dönemi, toplumdaki güvenliği yıkar ise bu gereksinimin baskısı etkileyici bir durum haline gelir.

Bir şeye aitlik hissi ve sevilme ihtiyacı, bundan önce yer alan diğer iki gereksinimin giderilmesiyle meydana çıkmıştır. Bu ihtiyaçlar meydana geldiğinde, insan eş ve çocuk hasreti hissetmeye başlayacaktır. Bu dönemde hissedilen duygusal ilişki açlığını bastırma çabası olacaktır.

Saygı görme ihtiyacı, insanlardan takdir alma isteği doğrultusunda ortaya çıkar. Saygınlık iki bölüm halinde dile getirilir. Birincisi, dünya üzerinde var olduğunu hissetmektir. Güç elde edip, başarılı ve bağımsız olmak gibi ihtiyaçlar bunu kapsar. İkinci durum ise, üstünlük ve şöhret üzerinde yoğunlaşır.

Bu teoriyle üst kademedeki ihtiyaçlara ulaşmadan, fizyolojik ihtiyaçları gidermek gerekmektedir (63).

Karşılanan bu ihtiyaçlar insanı motive etmez. Kişi olgunlaştıkça, üst seviyedeki ihtiyaçları hissetmeye başlar (64).

3.3.2. Alderfer'in ERG teorisi

Bu teoride ihtiyaçlar üç aşamada şekillenir. Bunlar beraber olma, var olma ve gelişme ihtiyaçlarıdır. Bu modelde ihtiyaçlar hiyerarşisinden farklı olarak bireyin yüksek gereksinimleri karşılanmazsa alt seviye gereksinimlerine yöneldiği ortaya konulur (65).

ERG teorisinde, insan birden çok ihtiyaca aynı anda sahip olabilmektedir.

Varoluş ihtiyacı, insanın varlığını devam ettirme ihtiyaçlarının maddesel özelliklerini kapsamaktadır. Maslow'un kuramındaki ilk iki basamağa denk gelmektedir.

İlişki gereksinimi, insanların iletişim kurması ve paylaşım yapması gereksinimini kapsar. Bu da Maslow'un ait olma ve sevgi gereksinimine denk gelmektedir.

Gelişme ihtiyacı da Maslow'un teorisinde öz gerçekleştirme ihtiyacına denk gelir. Saygınlık gereksinimini de kapsar. İnsanların kapasitelerini gerçekleştirme gereksinimleri ile gösterilir. Gelişme ihtiyaçları karşılandığında daha fazlası istenecektir.

Üç bölümden görüldüğü gibi Alderfer 'in kuramı Maslow 'un kuramının yeniden ele alınmış şeklidir. Varoluş ve ilişki gereksinimleri giderildikçe diğer gereksinimler daha fazla istenecektir. Kuramın Maslow 'un İhtiyaçlar Hiyerarşisinden ayrılan tarafı vardır.

3.3.3. Herzberg'in çift faktör teorisi

Herzberg motivasyon kuramında önemli faktörlerden biridir. Çift faktör teorisi de Alderfer ve Maslow 'un kuramlarında olduğu gibi ihtiyaçları konu edinir. Herzberg ve arkadaşları araştırmaları için bir grup çalışan ile motivasyon üzerine çalışmıştır. Araştırmanın ilk bölümünde gruptaki kişilerden motive oldukları zaman ile olmadıkları zamanları düşünmeleri istenmiştir. İnceleme sonunda ortaya çıkan bulgularla iki bölüm varlığı ortaya konulmuştur. Herzberg güdülenmenin hijyen faktörleri ve motivasyonel faktörlerden etkilendiğini

göstermiştir. Motive edici faktörler işle ilgili içsel faktörlerken, hijyen faktörleri iş yaptığı çevre ile ilişkili dışsal faktörlerdir (66).

Herzberg gereksinimde iş şartları üzerine odaklanmıştır (67).

İş yerinde koruyucu faktörler mevcut değilse insanlar için doyumсуuzluk yaratır. İş güvenliği, ücret, uygun çalışma şartları ve düzenli denetim uygulaması gibi sıralanan maddeler bu faktörler içine girer. Bunlar sağlanırsa doyumсуuzluğu eksiltip doyum hazzını artırır.

Güdüleyici faktörler, iş görenlerin motivasyonlarını ve hazlarını çokça yaşamalarının en belirgin nedeni olduğunu gösterir. Başarı hissiyatı, sorumluluk ve iş içerisindeki kişisel gelişim gibi gerekçeler bu faktörler içine dahil olur. Bu etmenlerin sağlanamayışı doyumсал hisleri yok etmekle beraber doyumсуuzluk algısı da verir.

3.3.4. McClelland başarı ihtiyacı teorisi

McClelland, 1938'de araştırmaları neticesinde ortaya çıkardığı kuram, insani eylemlerin sebebi olarak güç, başarı ve yakın ilişki gibi ihtiyaçların olduğunu söyler. Bu üç gereksinim ile araştırmalara başlamış olsa da daha çok başarı üzerinde odaklanmıştır. Başarma duygusu, güçlüklerin üstesinden gelme, kuvvete yönelme istekleri doğrultusundaki eğilim ve mükemmeliyetçi standardı olarak ifade edilmiştir. Bu tanımlara göre başarı güdüsü kişinin sorumluluk almak istemesi olarak görülür.

Yapılan çalışmalar yüksek muvaffakiyet motivasyonunu elde eden insanların planlı bir yönde eylemde bulduklarını göstermektedir. Bu durumla beraber insanlarda bu tarzda özellikler görülecektir.

- Yüksek muvaffakiyet ihtiyacını elde etmiş insanlar, küçük büyük riskler göz önüne almayarak, muvaffakiyetlerini hesaplanan riskler olarak gösterme ihtiyacı hissetmişlerdir.
- Bu yöndeki insanlar, planladıkları gayeye doğru hangi seviyede vardıklarını algılamak amacıyla kesin ve hızlı bir şekilde dönüt alma gereksinimi hissetmektedirler.
- Bu yöndeki bireylerin başarıyla güdülenmeleri ve başarıdan büyük bir zevk almaları çok görülen bir olaydır.
- Bu yöndeki kişiler zihinlerini devamlı bir şekilde amaçlarındaki uğraşla yoğun hale getirmektedirler.
- Başarıya kitlenen bireyler olarak bireysel sorumluluk almakta yüksek derecede istikrarlıdırlar.

McClelland, araştırmasında yoğun olarak girişimcileri konu edinmiştir.

Girişimcilerin yüksek başarı arzusuyla hareket ettiklerini ve başarı tanımını ayırt edici kişisel özellik olarak ifade ettikleri belirtmiştir.

Güç gereksinimi, McClelland tarafından diğer insanları etkisi altına alma araçlarını denetleme yönüyle bireyin hazzı erişme meyli şeklinde ifade edilmiştir. Winter güç ihtiyacının altı temel göstergesi olduğu dile getirilmiştir. Bu altı gösterge, diğer insanları etkilemek amacıyla güçlü davranışlar ortaya koymak, bilgi toplayarak denetimi oluşturmak, bir konu üzerinde denetim uygulamaya çalışmak, tavsiyelere destek çıkmak, başka insanları etkilemeye çalışmak, başka insanların davranışlarına şiddetli duygusal tepki verme olarak gösterilebilir.

Yakın ilişki ihtiyacı, iyi bir şekilde hissedildiğinde birey, diğer insanlarla pozitif duygusal ilişkiler arama çabasında olur. İlişkiler genel manada arkadaşlık

diye söylenebilir. Bozulan ilişkiyi tamirde bulunmak, sevilme ihtiyacı gibi durumlar yakın ilişki gereksinimi diye ifade edilir. Yüksek hazda gereksinim hisseden kişiler başka insanların varlığına hep ihtiyaç duyarlar. Başka bireylere dostça hisler yaşatmak, arkadaşça bir iletişimin sekteye uğraması paralelinde korku duyulması, yakın ilişki eylemleri göstermek ve yardım etme gereksinimi yönünde cümle haline getirilebilecek gereksinimler Winter tarafından ilişki kurmanın dört ana göstergesi olarak ifade edilir.

3.4. Süreç Teorileri

Süreç teorilerinde güdülenmenin oluşturduğu süreci araştıran teorilerdir.

3.4.1. Beklenti teorileri

Bu teori motivasyona dahil olarak meydana gelmiştir (68).

Beklenti teorilerinin ortak özellikleri şunlardır (69).

Kişi pek çok alternatif arasından hangisinin kendisini başarıya götüreceği fikri doğrultusunda yola çıkar. Bireyler bir davranışın başarıyla neticelendirileceğini değerlendirebilirler. Birçok eşit etkenin olduğu hallerde, kişiler maksimum netice getirecek şekilde eylemsel çabaya yönelirler.

Teoride, bireylerin farklı algı kapasitelerine göre çeşitli davranış ve motivasyonlar sergileyebileceği saptanmaktadır (70).

Güdülenmeyi artırmak maksadıyla iş görenlerin beklentileri saptanmalı, örgütte olası sonuçlar tanımlanmalı ve çalışanlar için gereken yetenek ve desteğe ulaşmaları hedeflenmelidir.

3.4.2. Pekiştirme teorileri

Bu teori, bir takım ilkelerin iş hayatındaki insan davranışlarına uyarlanması sonucunda ortaya çıkmıştır.

Bu teorilerde ödüller, güçlendirici pozisyondadır. Pekiştirilen davranış sürdürülür (71).

İstenmeyen davranışların ceza yoluyla yaşanması engellenir. Lakin pekiştirme ya da cezalandırma zamanlaması, davranış üzerinde etki eder. Kişi, eylemin hemen üstüne pekiştirilir veya cezalandırılırsa etki meydana çıkar (72).

Aksi yönde, ödül–ceza yöntemi istenilen neticeyi vermeyecektir.

3.4.3. Adams'ın eşitlik teorisi

Adams'a göre bireyin güdülenmesi çalışma faaliyetinde bulunduğu çevrede gördüğü eşit davranış veya eşitsiz davranışla ölçülür. Bireyin gösterdiği çaba ile başka insanların gösterdiği çabalar karşılaştırılır. Bu eylem genelde somut bir veriyle yapılır. Birey kendi somut verisini kendi gibi somut veriye sahip kişilerle kıyaslar. Gördüğü her eksiklik bu eksikliği ortadan kaldıracak bir eylemle son bulur. Bu durumda vurgulanan temel nokta veriler arasındaki kıyaslama değil bu kıyaslamayı yapan bireyin bu durumda var olan algısal görüşüdür.

Bireyler arasında bu farklılığı ortadan kaldıracak eylemler ise çabanın, neticenin, ile çabanın ve neticenin ifade edilebilmesinin değiştirilmesi, işe gelmeme ve işten istifa etme, diğer bireylerin göstermiş olduğu çabayı azalttırmaya mecbur bırakma, diğer bireylerle yapılan kıyasın özelliklerini değiştirme eylemi diye tanımlayabiliriz. Bu yönetime başvurmak isteyen yönetici pozisyonundaki kişiler şu maddelere çekmesi gerekir.

- Benzer çabayı benzer ödülle onurlandırma.
- u eşitlik ve eşitsizlikler o işte faaliyet gösteren çalışanın işte ve iş dışı uyguladığı kıyaslamaların genel sonucudur.
- Her bireyin eşitsiz davranışlara karşı vermiş olduğu reaksiyon farklılık gösterir.

Eşitlik teorisi, örgüt çalışanların işle bağlantılı eylemlerinin yorumlanması açısından önemli kazançlar sağlamıştır (71).

3.4.4. Locke'n amaç teorisi

Teoriye göre, bireylerin gayeleri motivasyon seviyelerini doğrudan etkiler (73).

Kişilerin hazzına değer verdikleri gereksinim ve amaçları izledikleri iddia edilir. Para, yemek , sevgi, saygı kazanmak yönünde hareket eden insan, bu yolla beklentilerini tatmin etmiş olacaktır. Çalışan performansının görevin zorluğu, gayeye bağlılık ve geribildirimden etkilendiği araştırılmıştır. Teorinin temel önerileri şunlardır (63).

- Tespit edilmiş amaçlar, genel amaçlara kıyasen verimli bir performans faydası sağlar.
- Gayenin zorluk derecesi, performansı yükselten bir faktördür.
- Gayeler performansı artırabilmesi maksadıyla, iş görenlerin gayelerini özümsemesi gerekir.
- Amaçlar üzerinden performans değerlendirmesi yapıldığında, gayeler daha verimlidir.

3.4.6. Hackman ve Oldman'ın iş özellikleri teorisi

Teoride, işin özelliklerinin motivasyonla bağlantısı işlenmiştir. Bu modelde iş görenin niteliğine ve iş tecrübesine göre yapılacak değişimlerle işin yeniden tasarlanarak ve işin verimliliği artırılmak istenmiştir (31).

Kabiliyet farklılıkları, görev tanımı ve vasfı, otonomi ve geri besleme, işin motivasyonel potansiyelini artıran temel iş boyutlarıdır (74).

Bu boyutların bilinmesi, tutumsal ve davranışsal verilere etki etmektedir.

3.4.7. Skinner'ın davranış şartlandırma teorisi

Teoride bireylerin öğrenim ve uyum süreçlerindeki aşamaların, sporcuların güdülerini artırmak için uygulanmasıdır. Bu şartlandırma teorisi Skinner tarafından sunulduğu andan itibaren Operant Şartlandırma Teorisi olarak da adlandırılmıştır. Teoride konu edinilen birey davranışları, davranışların neticeleri ile belirlenir, sonucu olumlu olan davranışlar ileride daha sık yapılacakken, olumsuz olan davranışlar gelecekte daha az yapılacaktır. Skinner de Pavlov'un yaptığı gibi hayvanlar üzerinde çalışmalar yapmış ve belirli bir eylemin sonucunda haz duygusu olursa davranışın tekrarlanacağı saptanmıştır (75).

Teoriye göre, olumlu pekiştirme ve olumsuz pekiştirme, ortamdaki çıkarma ve ceza verici şekilde yer almaktadır.

Olumlu pekiştirme, bireyin istenilen davranışı tekrar etmesi yönünde güdülendirilmesidir. Bu iş için genellikle ödül kullanılır. Ödüller içsel veya dışsaldır. İçsel ödüller itibar, etki yaratma iken, dışsal ödüller zam gibi ödüllerdir. Olumlu pekiştirmeye konu olan ödüllerin bazıları cinsellik ya da yemek gibi

biyolojik ihtiyaçlarken, bazıları da sevgi ve şefkat gibi soyut gereksinimler olabilir.

Olumsuz pekiştirme, insanın istenmeyen davranışını yok etmek için başvurulan tedbirlerdir. Olumsuz pekiştirme hata yapan insanın bu davranışının tekrarlanmasına engel olmak için kullanılan bir yöntemdir (76).

Bu uygulamanın önemli bir tarafı kişiye herhangi bir ceza vermeden davranışın doğru olmadığını göstermektir.

Olumsuz pekiştirme yöntemi ceza yerine kişinin yaptığı hatanın belirtilmesi, hatalı davranışın getirdiği sonuçları ve bu sonuçla zararların ifade edilmesi üzerine yerleştirilmiştir. Hatanın nereden kaynaklandığı ya da hatanın sebepleri net bir biçimde açıklanmalıdır. Ayıplama ya da utandırma pozisyonuna girilmeden istenmeyen davranışların tekrarlanmasına mâni olunmalıdır. İnsan hatalarının sebebini öğrendiğinde bu hatalarla ilgili bilmediği taraflarını gördüğü zaman hataların tekrar edilmemesi gayesiyle çalışacaktır.

Bir davranışın ortamdaki kaldırılması o davranışın yeniden ortaya çıkışını engelleyecek olması anlamına gelmektedir ortadan kaldırma. Ortadan kaldırma bu yönüyle bir hatanın temeli olan eylemi ortadan kaldırmak ile tekrar meydana çıkışını engelleyecek önlemlerin bütünüdür. Bu işlemde de ceza yer almaz. İstenmeyen davranışın tekrar edilmesi durumunda ceza uygulanmamasıdır. Bireyin bu eylemi yinelemesi durumunda geleceğe ilişkin ümitlerinin gerçekleşmeyeceğine dair bilgi alması lazım gelmektedir.

İstenmeyen davranışı ortadan kaldırma yöntemidir cezalandırma. Bu yöntem ile hataların önüne geçilirse de istenilmeyen davranışların yinelenmesini

zora sokacaktır. Olumsuz davranışına cezalandırma ile son verilen birey olumsuz eylemleri sergilememekte ya da istenilen fazlalıkta gerçekleştirmemektedir.

Bireye fiziksel acı uygulamak değildir cezalandırılma. Bireyin uygulamaları ile ilgili kısıtlamalara yöneltmek de cezalandırma yöntemi olarak belirtilir. Kişiyi utandırma, rahatsız ya da afişe etme gibi insani davranışlar da kimi vakit ceza olarak kullanılır. Cezalandırmanın bir güdülenme aracı olarak kullanılması için tespitler yapılmıştır.

Bunlar;

1. İstenilen ve istenilmeyen hareketler net bir tarzda gösterilmelidir.
2. Belirlenen eylemler bireylere açıklanmalıdır.
3. Olabildiğince pozitif yönde pekiştirmeye yöneltilmelidir.
4. Davranışlara anında tepki verilmelidir.

Olumsuz ya da olumlu pekiştirme seçenekleri için istenilen davranışları tekrar ettirmeye yönelik bir teknik olmasına karşın ortadan kaldırma ve cezalandırma teknikleri istenmeyen davranışları ortadan yok etme üzerine yapılandırılmıştır (77).

3.5. Sporda Motivasyon

Sporsal eylemler içerisinde olan kişilerin spor yapmasındaki gayelerinin nedenini zihinsel süreçlerde ele almak spor psikolojisinin hâkimiyetindedir. İnsanlar belli hedefleri olunca bunlara ulaşmak ister. Bir hedefe ulaştınca bu kez daha büyük hedefler ortaya çıkar ve hedeflere ulaşmak için daha da gayret gösterir. Kendini gerçekleştirmek isteyen kişiler belli bir hedefe ulaşmak için ortaya koyduğu gayretin neticesinde amaçlarını gerçekleştirmiş olmaktadır.

Sporcuların antrenman ve müsabakalarda üst düzey performans gösterebilmeleri için sporcuyla nelerin güdülediği bilinmelidir. Sporla ilgilenen kişilerin güdülenme kavramını bilmesi onlara fayda sağlayacaktır. Çünkü sorumluluğu altındaki sporcularının performansı artacak ve bu sayede başarılı olma yolunda emin adımlarla ilerleyecektir. Bu bağlamda spor psikolojisinin temel kavramlarından biri güdülenme sözcüğü karşımıza çıkmaktadır (78).

Ebeveyn, antrenör veya öğretmen için en önemli unsur, harekete geçirici kişi olarak karşımıza çıkmalarıdır. Sporcuların başarıya erişmesini sağlayan ebeveyn ve eğitimcilerin kişiliği, amaçları, teknikleri, hitabı vb. önemli bir yere sahiptir (79).

Eğitmenler sporcuları hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarında, sporcularını tanımış olacaklar ve bu sayede sporcularını güdüleme işlemini başarıyla yerine getireceklerdir. Sporcular hakkında bilgi sahibi olmak çeşitli yöntemlerle elde edilebilir. Örneğin bir tarama testi veya gözlemle veya aile ziyaretiyle olabilmektedir. Bu veriler ışığında, eğitimci sporcuyla nasıl yaklaşması gerektiğini bilecektir ve sporcunun başarı düzeyini etkileyecektir (80).

Eğitmenler sporcu üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Bu etki gücü güdülenme düzeylerinde ortaya çıkar. Antrenörün sporcusunu nasıl güdüleyeceğini bilmesi, güdülemenin takımını nasıl etkileyeceğini bilmesi önemlidir (79).

Yapılan spor faaliyetinin bir hedefi vardır. Sporda motivasyonu; faaliyette bulunan sporcu ve faaliyetin kendisi ile olan ilişkiye göre iki bölüm altında toplayabiliriz. İlk bölümde sporcunu kendi içsel süreçleri ve çevresiyle olan

ilişkileri ile nitelendirmek doğru olacaktır. İkinci bölümde ise güdüleme faaliyetin içeriği, amacı ve üst seviye başarı için karşımıza çıkmaktadır (81).

3.5.1. Sporda Motivasyon Çeşitleri

Sporda motivasyon çeşitleri 2 başlık altında ele alınmaktadır. Bunlar; nitelik ve nicelik yönünden spor motivasyonudur. Ayrıca bu iki alt başlık da kendi içinde bölümlere ayrılmaktadır.

3.5.1.1. Nitelik Açısından Spor Motivasyonu

Performansı etkileyen zihinsel süreçler bireylerin motivasyonunu son derece etkilemektedir. Çünkü niteliksel ve niceliksel farklılıklar sporcunun performansını ya artırır ya da düşürür.

Nitelik yönünden motivasyon ikiye ayrılır. Genel spor motivasyonu ve özel spor motivasyonu.

3.5.1.1.1. Genel Spor Motivasyonu

Genel spor motivasyonu sporda güdü kavramının temelinde dışsal süreçleri kapsar (80).

Bu motivasyon türünde içinde yaşanılan toplum tarafından takdir edilme, çevre edinme, başarılı olma ve tanınma gibi gereksinimler yer alır. Dışsal faktörler diye tabir ettiğimiz bu güdüler kişilerin görüş ve düşüncesi üzerinde önemli bir etken olmaktadır. Bireyi spora yönlendiren etkenler sıralandığında baskın olma, adını duyurma, kendini ifade etme, başka kişilere üstünlük elde etme ve heyecan yaşama gibi faktörler gösterilebilir (41).

Kısacası, bireyleri spora yönlendiren psikolojik ve sosyal ihtiyaçlar şöyle sıralanabilmektedir (82).

- Baskın olma isteği: Birey, özellikle çocuklar ve gençler, yaşı gereği sahip olduğu fazla aktifliği düzenli yapılan bir spor etkinliği ile harcayabilir.
- Kendini bulma: Birey başarısız ve eksik yönlerini spor ile telafi edip iyi bir konuma gelebilir. Bütün insanlarda kendini tanıyıp keşfetme gereksinimi bulunmaktadır.
- Kendini anlatma, kanıtlama: Kendini diğer bireylere en iyi şekilde kanıtlama yoluna spor ile gidilebilir. Sporla birlikte toplum kurallarına uyma ve bunları sürdürme gibi kuralları kazandırma yetisine sahiptir.
- Tanınma, ün kazanma gereksinimi: Tanınmak isteyen kişilerin başvurduğu bir yol olarak spor kavramı karşımıza çıkar. Tanınmak ve ün kazanmak isteyen kişilerin başvurduğu yollardan biridir.
- Prestij, üstünlük sağlama gereksinimi: Spor bireye bazı özellikler kazandırmaktadır. Sportif olarak kendini geliştiren birey yaşadığı toplum için bir prestije kavuşmaktadır.
- Egemen olma arzusu: Kişinin Kendine ve içinde bulunduğu gruba liderlik etmesi en kolay bu yolla yani sporla elde edilebilmektedir. Burada liderlik kavramı karşımıza çıkmaktadır.
- Macera hevesi: hemen hemen her insanda belli bir macera tutkusu bulunmaktadır. Bu macera tutkusu en kolay spor yolu ile elde edilebilmektedir. Hayati tehlike barındıran atlama, motor yarışları gibi yarışma sonuçları bilinmeyen sporların, sporun her alanına macera boyutu kazandırmaktadır. Macera tutkusuna ulaşmak isteyen insanların sporla tanışması kaçınılmazdır.

- Bir karar verme halinde olma arzusu: Sporcular sporun bir koluna başladıktan sonra antrenmanlarla birlikte müsabakalarda ve diğer durumlarda karar gücüne sahip olmaktadır. Kısacası spor sayesinde özgür karar verme süreci başlar. Bu durum, böyle bir ihtiyacı olanlar için yeterli bir güdülenmedir (82).

3.5.1.1.2. Özel Spor Motivasyonu

Bu motivasyon türü kişinin zihinsel süreçlerinden etkilenmekte, hareket ederek tatmin olma, başarılı olma, yüksek koordinasyona sahip olma güdülerinden kaynaklanmaktadır. Sporun yapılış amacına göre 3 başlık altında toplayabiliriz (82).

Oyun sporu: Burada kişinin temel gayesi eğlenme olarak kategorize edilmektedir. Amaç boş zamanlarına değer kazandırmaktır. Bu yüzden özel spor motivasyonu ağır basmakla birlikte kişinin kendini topluma beğendirme ve başarılı olma yönü de anlam kazanmaktadır. Bunu yaparken de kıyaslama yoluyla diğer kişilerden başarılı olma eğilimi vardır. Bu yönüyle genel spor motivasyonu içermektedir. Oyunlarda yarışmanın iddia boyutunun artması, küçük veya büyük ödüllerin ortaya atılması, tartışma hatta kavgaların ortaya çıkması genel spor motivasyonu ile alakalıdır (82).

Sağlık sporu: Temel gaye sağlıklı bir yaşam sürmektir. Yani özel spor motivasyonunun temel gayelerini kapsar. Ancak sağlam kafa sağlam vücutta bulunur misali sağlıklı bireyler daha sağlıklı toplumsal ilişkiler kurmaktadır dediğimizde genel spor motivasyonu devreye girer (82).

Performans sporu: Motivasyon kavramı açısından son derece karmaşık bir durumdur. Sporcunun antrenmanlarını düzenli yapması hem özel hem de genel

spor motivasyonu gerektirmektedir. Sporcunun yaptığı işi sevmesi, haz duyması, huzur bulması yanında başarılı olduğunda toplumun ona verecekleri arzu etmelidir. Özel ve genel spor motivasyonu dengeli ve yeterli düzeyde olmazsa sporcu istikrarsız bir hal alacaktır. Özel spor motivasyon düzeyleri düşük olan sporcuların başarıya ulaşmak için gerekli antrenmanları yapmadıklarından performansları inişli-çıkışlı bir hal alacaktır.

Bunun dışında genel spor motivasyonu olmayan sporcular da kazanmak için gerekli hırs ve azme sahip olmadıklarından başarı gösteremezler. Bu boyutta sporcu düzenli olarak antrenmanlarını yapmakta ancak yarışma onlar için arka planda kalmaktadır (82).

3.5.1.2. Nicelik Açısından Spor Motivasyonu

Birden fazla yazar ve düşünür'e göre motivasyon olgusunun niceliksel boyutundaki eksiklikler, performans sporunun en büyük sorunudur. Bu eksiklikler zihinsel süreçlere etki ederek bireyin gösterdiği yüksek performansa ket vurmaktadır. İşte bu motivasyon niceliğindeki olumsuzluklar genel olarak üçe ayrılmaktadır.

3.5.1.2.1. Yetersiz Motivasyon

Sporcuların güdü düzeylerinin az olması demektir. Buna neden olan durumlar şu şekilde özetlenebilir;

- Başarıya doyan takım ve sporcular,
- Yarışmanın önemsiz olması,
- Rakibin çok güçlü olduğunu düşünerek sporcunun kendi performansını göstermemesi, yenilgiyi kabullenmesi,

- Rakibin zayıflığından dolayı küçümsenmesi (82).

Yukarıda saydığımız etmenler sporcunun ve takımın motivasyonunu düşürür. Bu motivasyonda sporcu yeteri kadar güdülenmemiştir. Bu durum antrenman ve yarışmalarda kendini belli eder. Çünkü sporcu isteksiz, verimsiz, vurdumduymaz şekilde davranmaya meyil gösterir.

3.5.1.2.2.Yeterli Motivasyon

Organizmadan istenen başarı düzeyinin gerçekleşme boyutudur. Sporcunu yüksek performansı göze çarpmaktadır. Biyolojik süreçlerle birlikte karar verme ve algılama yetisi yerindedir. Bilinç olayları doğru bir şekilde takip edilmektedir. Taktik plana uyum sağlar, yüksek teknik gerektiren hareketleri az hata ve hatasız yapar. Mücadele boyutunda kararlı ve enerjisini korumaktadır (82).

3.5.1.2.3.Aşırı Motivasyon

Aşırı motive olan birey başarısız olma yolunda ilerler. Bu motivasyon türü başarısızlık olarak en çok görülen türdür. Profesyonel spor ve performans sporunda yarışmalar hayati önem taşımaktadır. Sporcular büyük baskı altına girerek “Ya kazanamazsam” korkusu kendini göstermeye başlar. Bu kaygı ve güvensizlik kavramlarını doğurur. Bu yüzden sporcu aşırı motivasyon altına girerek yarışma öncesi “Başlama kaygısı” durumuyla kendini göstermektedir (82).

3.6. Sportif Faaliyetlere Katılım

Tüm dünyanın spor etkinliklerine bakış açısı eğitim bütünlüğüne zarar vermeden ülkelere sağlıklı ve faydalı bireyler kazandırmaktır. Ülkemizde kişilerin özellikle ruhen ve bedenen sağlıklı bir insan olarak yetiştirildiği ve bu gayeyle

sportif etkinliklere yönlendirildiği fark edilmektedir. Temel amacımız da budur zaten (83).

Spor en aktif dönemin içinde olan çocuklar ve gençlerin, bu hareketsel coşkularını boşaltıp gerginliklerini giderecek faaliyetlerin başında ilgilenebilecekleri bir eylem olarak karşılırlarına çıkmaktadır. Kendini topluma kabul ettirme ve saygınlık açısından spor önemli bir yer tutmaktadır (84).

3.6.1. Sportif Faaliyetlere Katılımı Etkileyen Faktörler

Bireyler için sportif katılımı etkileyen bazı faktörler vardır. Her birey farklı olduğu için bu faktörler de değişkenlik göstermektedir. Bu bölümde bireylerin, zihinsel beklentiler, sağlık beklentisi, kendini gerçekleştirme, hareket ihtiyacı psikolojik beklentiler, rekabet, aile, arkadaş çevresi, okul çevresi ve kitle iletişim araçları gibi özellikleri kısaca değerlendirilmektedir.

3.6.1.1. Kendini Gerçekleştirme

Çocuklar ve gençler kendi kişilik özelliklerini üst seviyeye çıkarmak için sporda serbest bir hareket alanı bulmak ister. Eğitimcilerin olumsuz kişilik yapıları sporcuyu baskı altında tutup yıpratır. Eğitmenin olumlu kişilik özellikleri sporcuyu üst seviyelere getirmede önemlidir. Sporcuyu bu sayede kendini bulur ve kendini gerçekleştirme yolunda emin adımlarla ilerler (85).

3.6.1.2. Zihinsel Beklentiler

Sporda beceri kazanmak doğru yönde gerçekleşebilecek bir hal değildir, sonradan öğrenilerek elde edilir. Becerileri iyi öğrenmek için fiziksel düzey ile

zihin eş zamanlı görev almalıdır. Bir beceri öğrenilirken sadece zihinsel süreçler değil, beceriye ait yöntem ve tekniklerin de bilinmesi gereklidir.

Sporda gençler ve çocuklar kendilerini diğer sporcularla karşılaştırma hedefine giderler, buna binaen çocuk kendine özgü taktikler geliştirme yoluna gitmektedir. Spor yoluyla zihinsel açıklık elde eden kişiler çeşitli bilgi birikimi edinirler. Bu birikimler faydasıyla kişiler yeni bir yaşam alanı ve hedeflerine uygun hareket etmeyi öğrenmektedir (86).

3.6.1.3. Sağlık Beklentisi

Yaşadığımız çağda şehirleşme ve teknolojinin artmasıyla toplumda çarpık kentleşme ve sanayileşmenin ortaya çıkarmış olduğu olumsuzluklar insanları etkilemektedir. Kültürel ve sosyo ekonomik sorunlarla baş eden insanlar psikolojik olarak olumsuzluklara yol açan gürültü, trafik, hava kirliliği gibi olumsuzlukların etkisi altına girmektedir. Bunlar kişilerin çeşitli hastalıklara yakalanmalarına sebebiyet verir (87).

Özellikle kaygı durumları insanların solunum ve dolaşım sistemi hastalıkları ile baş edememesine ve hatta ölümlerle sonuçlanmasına neden olur. Spor, insanın önüne çıkan bu tehlikelere karşı dinamik ve stresten uzak tutan bir ortam sunarak sağlıklı yaşamın sürdürülmesini sağlar (88).

3.6.1.4. Psikolojik Beklentiler

Spor etkinliklerinin insana kazandırdığı dayanıklılık, güç gibi fiziksel faydaların yanında kazandırdığı psikolojik faydaları da göz ardı edilemeyecek kadar büyüktür. Spor bireyleri stresten uzaklaştırma kabiliyetine sahiptir. Sporla uğraşan insanların daha sağlam bir ruh halinde olduğunu görmek maksadıyla

psikologların yaptığı araştırmalara bakmak yeterlidir. Günümüzde stres kavramını çok kez duyuyoruz ve bu anlamda spor stresle başa çıkmanın en doğal yolu olarak belirtilmektedir. Bireylerin rutin hayat düzenini yıkmak spor ile sağlanır. İnsanların rahatlamasını sağlamanın yanı sıra kendilerini mutlu hissetmelerini ve bir şeyleri başarmış olmalarının vermiş olduğu mutluluğu da yaşamaları sağlanmış olur (82).

3.6.1.5. Hareket İhtiyacı ve Rekabet

Hareketsizlik, hareketlerin kısıtlanması, hareket ihtimallerinin azlığı sonucunda performansta azalma ve öğrenme güçlükleri olur. Bu durumlar kişilerde saldırgan ve kontrolsüz hareketlere yol açmaktadır. Bu durumlar performansın düşmesine hatalı hareket nedeni olan hareket fazlalığı gibi olumsuz durumların ortaya çıkmasına neden olmaktadır (85).

Beden eğitimi dersleri çocuklar ve gençlerin fiziki özellikleri ile dengeli bir şekilde olmalıdır. Kişilere verilen spor bir dengeye oturtulmalıdır, aşırı baskı ve fazla hareketlilikten kaçınılmalıdır. Hareket tembelliği yaşayan kişileri güdü düzeylerini artırıcı hareket ve gruplara yönlendirilerek bu olumsuzluk ortadan kaldırılabilmektedir (89).

3.6.1.6. Aile

Odabaşı ve Barış'a göre kan bağı, evlilik gibi etkenler neticesinde, beraber yaşayan iki ya da daha fazla insanın meydana getirdiği topluluk veya bir grup olarak aileyi tanımlamıştır. Aile toplum yapımızın en kk yapı taşıdır (90).

Bireyin kişiliğinin oluşumunda rol alan en önemli öge olarak aile kavramı görülür. İnsan gözlerini açtığı anda kendini bu yapı içinde bulur. İnsan ilk sosyal etkileşimlerini ailesinde görür. Kişiliğın oluşmasında bu ortam önemlidir.

Ebeveynler çocuklarını yetiştirirken farkında olmadan onlara rol model olmaktadır. Bu sebeptendir ki ebeveynlerin kişilik özellikleri çocukların kişiliği üzerinde etkin olmuştur (91).

3.6.1.6.1. Ailenin kültürel yapısı ve ekonomik düzeyi

Değişen ve gelişen çağda sportif etkinlikler de önem kazanmaktadır. Kısacası elit yaşam koşullarıyla beraber spor cazip bir boyut kazanmaktadır. Bu anlamda ailelerin yaşayış biçimi ve kültürü çocukların spora katılımını anlamlı bir şekilde etkilemekte ve katılacağı spor türünde değişkenlik yaratmaktadır.

Ailenin sosyoekonomik şartlarına bağlı gelişen ve yaygınlık kazanan spor toplumsal bir olgu olarak karşımıza çıkar. Ailede ekonomik sorunlar baş gösterdiğinde çocuklarının spora yönlendirilmesi aşamasında sıkıntılar yaşamaktadırlar (41).

3.6.1.6.2. Aile tutumunun spora katılımında ve sosyal uyumdaki rolü

Sosyal öğrenmede ailenin önemi yadsınamaz bir düzeydedir ve bu düzey spora katılımı etkilemektedir. Aile toplumun değerlerini aktarma ve model oluşturmada önemli katkılar sağlamaktadır. Bu düzeyde aileler çocuklarının spora katılımın destekler ve cesaretlendirirse spora katkıları son derece etkili olacaktır (92).

3.6.1.7. Arkadaş Çevresi

Gençler ve çocuklar için sosyal ilişkiler fazlaca değerlidir. Sosyal ilişkilerin insanlar için en önemli yönü kabullenilme ile bağdaşır. Belirli yaşlardan oluşan arkadaş grupları toplum ile uyum sağlayan, istenilen türdeki gruplar olarak kabul edilmektedir. Bu arkadaşlık grupları topluma faydalı faaliyetin yanında olumsuz özellikler de bulundurabilir. Bu gruplar kişiler üzerinde söz sahibi olma niteliklerine sahiptir (42).

3.6.1.8. Okul çevresi

Okul aileden sonraki sosyal ilişki kaynağımızdır. Okulda beden eğitimi öğretmenlerinin etkisi inkâr edilemez bir yönde karşımıza çıkmaktadır. Okul zamanındaki çocukların spora teşvik edilmesi ile ülkedeki sportif başarının başlamasında öğretmenlerin önemi de yükselmektedir (92).

Eğitim yuvası olan okullar eğitim yanı sıra aynı yaş grubunda bulunan çocukların bir arada olduğu mekanlardır. Bu yüzden okullarımız sporsal faaliyet olarak düşünüldüğünde anlamlı bir özelliği içermektedir. Zira gençlerin ve çocukların büyüme dönemleri bu çağlara denk gelmektedir. Fiziksel açıdan gelişimin yoğun olduğu bu zamanlarda bireyin bazı olumlu alışkanlıklar elde etmesi elbette ki çok değerlidir (93).

3.6.1.9. Kitle iletişim araçları

Spor bilincini insanlara aktarmada kitle iletişim araçlarının önemi fazladır. Bu iletişim araçları sayesinde kitlelere ulaşmak çok kolay bir durum

haline gelmiştir. Bu nedenle başarılı sporcuları gören çocuk ve gençler kendilerine rol model olarak bunları almaktadır (94).

Kitle iletişim araçlarının sporda önemi çok büyüktür. Kitle iletişim araçlarının spor dalları ile ilgili teorik ve uygulamalı bilgiler kazandırıcı, spor seyircisini eğitici ve yönlendirici rolü bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, okul dışındaki gençlerin ve ev kadınlarının spora yönelmelerinde televizyonun etkisi büyüktür (95).

4. GEREÇ VE YÖNTEM

4.1.Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ile Gençlik ve Spor İl Genel Müdürlüğü bünyesinde yaz okulunda faaliyet gösteren sporcuların spora katılım amaçları ve onları spora yönlendiren nedenlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modeli olup, veriler ölçekle elde edilmiştir. Araştırmamız neticesinde elde ettiğimiz bilgiler doğrultusunda sporcuların spora katılım sağlamasının nedenleri, ailenin eğitim düzeyinin bu katılıma etkisi ve sporcuları bir branşta faaliyete götüren motivasyon kaynağını tespit etmeye katkı sağlamaktır.

4.2. Evren ve Örneklem

Araştırmamızın evrenini Elâzığ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren yaz okullarına kayıtlı 4820 sporcu oluşturmaktadır.

Araştırmamızın örneklemini ise 2018/2019 sezonu Elâzığ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren yaz okullarına kayıtlı 391'i erkek, 291'i kadın olmak üzere toplam 682 sporcudan oluşmaktadır. Tezimizdeki ölçeklerin uygulanması için gerekli izinler alınmıştır.

4.3.Verilerin Elde Edilmesi

Veri toplama aracı olarak tarafından hazırlanan, birinci bölümde kişisel bilgiler (yaş, cinsiyet, anne ve baba eğitim düzeyi, spor branşı), ikinci bölümde ise; spora katılım düzeylerini belirlemek için, Gill, Gross ve Huddleston (1983) tarafından geliştirilen ve Çelebi (1993) tarafından Türkçeye çevrilen Spora Katılım Güdüsü Ölçeği kullanılmıştır.

4.4. Envanterin Uygulanması

30 sorudan oluşan Envanter sporculara araştırmacı tarafından uygulanmıştır.

4.5. Spora Katılım Güdüsü leği (Participation Motivation Questionnaire PMQ)

Gill, Gross ve Huddleston (1983) tarafından geliştirilen Spora Katılım Güdüsü leği; spora kişilerin dahil olma nedenlerini ortaya koymak amacıyla kullanılan 30 madde ve 8 alt boyuttan (Beceri Geliştirme, Takım yeliği/Ruhu, Eğlence, Arkadaşlık, Başarı/Statü, Enerji Harcama, Hareket/Aktif Olma ve Yarışma) oluşmaktadır. Kişilerin egzersiz ve spora katılımında hangi nedenin daha etkili olduğunu ortaya koymak amacıyla ‘‘ok önemli (1)’’, ‘‘Az önemli (2)’’ ve ‘‘Hiç nemli Değil (3)’’ Şeklinde 3’l likert tipli üzerinde değerlendirilmektedir. Envanterde yer alan maddeler ‘‘ok önemli (1)’’ ve ‘‘Hiç nemli Değil (3) arasında değerlendirildiğinden ölçekten elde edilen yüksek puanlar önemsiz olduğunu göstermekte düşük puanlar ise spora katılım güdüsünün önemli olduğunu göstermektedir (96).

Orijinal ölçeğin güvenirlik ve geçerlik alışmaları Gill ve arkadaşları tarafından yapılmış ve Cronbach’s alfa katsayılarının alt boyutlar için 0.78 (Başarı/Statü) ile 0.30 (Arkadaşlık) arasında olduğu belirlenmiştir. PMQ’nun test-tekrar test yöntemi ile güvenirliği ise 0.68 bulunmuştur (97).

Ölçek elebi (1993) tarafından Türkçeye çevrilmiş ve tüm ölçekten elde edilen güvenirlik katsayısı 0,91 olarak tespit edilmiştir. Oyar, Aşçı, elebi ve Mülazımoğlu tarafından yaz spor okulunda envanterin geçerlik güvenirlik çalışması yapılmış ve 8 alt boyut olarak tespit edilmiştir. Alt boyutlar için

Cronbach's alfa iç tutarlılık katsayısı. 61 (Beceri Gelişimi) ile 0.78 (Başarı/Statü) arasında bulunmuştur. Toplam ölçekten elde edilen iç tutarlılık. 86 olarak bulunmuştur (98).

Ayrıca bu ölçeğin Türkiye'ye uyarlamasında orijinal ölçekteki gibi 8 alt boyut bulunmuştur.

- Başarı/statü (12,14,21,25,28. maddeler)
- Takım üyeliği/ruhu (8,18,22,27.maddeler)
- Fiziksel uygunluk/ enerji harcama (4,6,13,15,24. maddeler)
- Eğlence (5,7,19,29. maddeler)
- Arkadaş (2,9,11.maddeler)
- Yarışma (3,20,26.maddeler)
- Hareket/aktif olma (16,17.maddeler)
- Beceri gelişimi (1,10,23,30.maddeler) (98).

4.6. İstatistiksel Analizler

Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde yaz okulunda faaliyet gösteren sporcuların spora katılım güdülerinin incelenmesi gayesiyle ortaya konulan bu çalışma katılımcı verilerinin analizi için SPSS-25 istatistik programı uygulanmıştır. Verilerin analizinde Spora Katılım Güdüsü Ölçeği toplam ve alt boyutlarına göre grupların dağılımının normal veya normal olmadığını tespit etmek gayesiyle çarpıklık (kurtosis) ve basıklık (skewness) değerlerine bakılmıştır. Araştırmaya dâhil edilen sporcuların Spora Katılım Güdüsü Ölçeği toplam ve alt boyutlarına (Başarı/Statü alt boyut, Takım Üyeliği / Ruhu alt boyut, Fiziksel uygunluk / Enerji harcama alt boyut, Eğlence alt boyut, Arkadaş alt

boyut, Yarışma alt boyut, Hareket / Aktif olma alt boyut ve Beceri gelişimi alt boyut) vermiş oldukları puanlarının çarpıklık ve basıklık değerleri normal dağılım aralığında (+2...-2) olduğu görülmüştür. Bu nedenden dolayı Spora Katılım Güdüsü Ölçeği toplam ve alt boyutlarına ilişkin değişkenlerinin normal dağılım gösterdiği ortaya konulmuş ve verilerin analizinde parametrik yöntemlerin kullanılmasının uygun olduğu tespit edilmiştir. Araştırma gruplarındaki katılımcıların sayılarının eşitsiz olduğu durumlarda, Welch ANOVA ve bağımsız t-testleri kullanılmıştır Çift yönlü varyans (ANOVA) analizinde herhangi bir fark olduğu belirlendiğinde farkın kaynağının saptanması gayesiyle Tukey testi uygulanmıştır. Araştırmada anlamlı farklılık tespit edilen değişkenlerin etki büyüklüklerinin saptanması için iki değişkenlilere Cohen d ile ikiden fazla değişkenli olanlar ise eta-kare (eta-squared- η^2) ile bakılmıştır. Etki büyüklüğünün belirlenmesi amacıyla uygulanan analizlerde etkinin belirlenmesi hem Eta-kare hem de Cohen d değeri için ortalamaların birbirinden kaç standart sapma uzaklıkta olduğunu değerlendirilme imkânı yaratılmıştır. Bu da araştırmacılara anlamlı farklılığı daha somut bir zeminde yorumlamalarına imkân sunmuştur Etki büyüklüğünün değerlendirilmesinde; d değerinin 0,2'den küçük olması halinde, etki büyüklüğünün zayıf, 0.5 olması durumunda orta ve 0,8'den büyük olması durumunda ise kuvvetli olarak onaylanmaktadır. Tüm bu durumlarla beraber araştırmada yer alan Spora Katılım Güdüsü Ölçeği toplam ve alt boyutları için ilişki bakılmıştır. Bu sebeple toplam ve alt ölçekler arasındaki ilişkisinin belirlenmesi gayesiyle Pearson Korelasyon Katsayısı hesaplanmıştır. Sonuç olarak araştırmada istatistiksel analizlerin anlamlılık düzeyleri $p<0,05$ 'e göre belirlenmiştir.

5. BULGULAR

Tablo 1. Araştırmaya katılan sporcuların Spora Katılım Güdüsü Ölçeği toplam ve alt boyutlarına ilişkin istatistiksel değerleri

Alt Boyutlar	N	Min	Max	\bar{x}^*	Ss
Başarı/Statü	682	1,00	2,60	1,31	,34
Takım Üyeliği / Ruhu	682	1,00	2,75	1,21	,33
Fiziksel uygunluk / Enerji harcama	682	1,00	2,40	1,30	,28
Eğlence	682	1,00	3,00	1,29	,32
Arkadaş	682	1,00	3,00	1,44	,45
Yarışma	682	1,00	3,00	1,32	,40
Hareket / Aktif olma	682	1,00	3,00	1,22	,31
Beceri gelişimi	682	1,00	1,67	1,09	,19
Toplam puan	682	1,00	1,97	1,28	,20

*1= Çok Önemli 2=Az Önemli 3=Hiç Önemli Değil olarak belirlenmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen sporcuların Spora Katılım Güdüsü Ölçeği toplam ve alt boyutlarına (Başarı/Statü alt boyut, Takım Üyeliği / Ruhu alt boyut, Fiziksel uygunluk / Enerji harcama alt boyut, Eğlence alt boyut, Arkadaş alt boyut, Yarışma alt boyut, Hareket / Aktif olma alt boyut ve Beceri gelişimi alt boyut) ilişkin puanların minimum 1 maksimum 3 aralığında olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2. Araştırmaya dâhil edilen sporcuların yaşlarına ilişkin yüzde ve frekansları

		N	%
Yaş aralığı	9 yaş altı	89	13,0
	9-12 yaş arası	282	41,3
	13-15 yaş arası	235	34,5
	16-18 yaş arası	76	11,1
	Toplam	682	100,0

Tablo 2’de ortaya konulduğu gibi çalışmaya dahil edilen sporcuların yaşlarına ilişkin yüzde ve frekansları incelendiğinde %13’ünün (89) 9 yaş altı, %41,3’ünün (282) 9-12 yaş aralığında, %34,5’inin (235) 13-15 yaş aralığında ve %11,1’inin ise (76) 16-18 yaş aralığında olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Araştırmaya dâhil edilen sporcuların cinsiyetlerine ilişkin yüzde ve frekansları

		N	%
Cinsiyet	Kadın	291	42,7
	Erkek	391	57,3
	Toplam	682	100,0

Tablo 3’te ortaya konulduğu üzere sporcuların cinsiyetlerine ilişkin yüzde ve frekansları incelendiğinde %42,7’sinin (291) kadın, %57,3’ünün (391) erkek, olduğu görülmektedir.

Tablo 4.Araştırmaya dâhil edilen sporcuların anne öğrenim durumlarına ilişkin yüzde ve frekansları

		N	%
Anne Öğrenim Durumu	İlkokul	148	21,7
	Ortaokul	157	23,0
	Lise	200	29,3
	Üniversite	177	26,0
	Toplam	682	100,0

Tablo 4’te görüldüğü gibi araştırmaya dâhil edilen sporcuların annelerinin öğrenim durumlarına ilişkin yüzde ve frekansları incelendiğinde %21,7’sinin (148) ilkokul, %23,0’ının (157) ortaokul, %29,3’ünün (200) lise ve %26,0’ının ise (177) üniversite olduğu görülmektedir.

Tablo 5.Araştırmaya dâhil edilen sporcuların baba öğrenim durumlarına ilişkin yüzde ve frekansları

		N	%
Baba Öğrenim Durumu	İlkokul	62	9,1
	Ortaokul	106	15,5
	Lise	209	30,6
	Üniversite	305	44,7
	Toplam	682	100,0

Tablo 5’te görüldüğü gibi araştırmaya dâhil edilen sporcuların babalarının öğrenim durumlarına ilişkin yüzde ve frekansları incelendiğinde %9,1’inin (62) ilkokul, %15,5’inin (106) ortaokul, %30,6’sının (209) lise ve %44,7’inin ise (305) üniversite olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Araştırmaya dâhil edilen sporcuların spordaki branşına ilişkin yüzde ve frekansları

	N	%
Spor Branşı Yüzme	272	39,9
Basketbol	121	17,7
Hentbol	33	4,8
Voleybol	42	6,2
Boks	30	4,4
Okçuluk	30	4,4
Tenis	43	6,3
Kıck Boks	50	7,3
Taekwondo	33	4,8
Jimnastik	12	1,8
Masa Tenisi	16	2,3
Toplam	682	100,0

Tablo 6’da görüldüğü gibi araştırmaya dâhil edilen sporcuların spordaki branşına ilişkin yüzde ve frekansları incelendiğinde %39,9’unun (272) Yüzme, %17,7’sinin (121) Basketbol, %4,8’inin (33) Hentbol, %6,2’sinin (42) Voleybol, %4,4’ünün (30) Boks, %4,4’ünün (30) Okçuluk, %6,3’ünün (43) Tenis, %7,3’ünün (50) Kıckboks, %4,8’inin (33) Taekwondo, %1,8’inin (12) Cimnastik ve %2,3’ünün (16) Masa Tenisi olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Araştırmaya dâhil edilen sporcuların cinsiyetlerine göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeği toplam ve alt boyut puanlarına ilişkin ortalama ve standart sapma bulgu sonuçları

	Kadın					Erkek				
	N	Min	Max	\bar{x}^*	Ss	N	Min	Max	\bar{x}^*	Ss
Başarı/Statü	291	1,00	2,20	1,34	0,35	391	1,00	2,60	1,30	0,33
Takım Üyeliği / Ruh	291	1,00	2,75	1,25	0,36	391	1,00	2,75	1,19	,29
Fiziksel uygunluk / Enerji harcama	291	1,00	2,40	1,31	,29	391	1,00	2,20	1,29	,28
Eğlence	291	1,00	3,00	1,30	,34	391	1,00	2,75	1,29	,30
Arkadaş	291	1,00	3,00	1,49	,49	391	1,00	3,00	1,40	,41
Yarışma	291	1,00	3,00	1,33	,42	391	1,00	3,00	1,31	,38
Hareket / Aktif olma	291	1,00	3,00	1,23	,33	391	1,00	2,67	1,22	,30
Beceri gelişimi	291	1,00	1,67	1,10	,19	391	1,00	1,67	1,09	,19
Toplam puan	291	1,00	1,97	1,29	,21	391	1,00	1,93	1,26	,19

***1**= Çok Önemli **2**=Az Önemli **3**=Hiç Önemli Değil olarak belirlenmiştir.

Araştırmaya dâhil edilen kadın sporcuların spora katılım amaçlarından “beceri gelişimini” ($\bar{x}=1.1077$; $ss=,19927$) en fazla önemli gördükleri, sırasıyla Hareket / Aktif olma alt boyut ($\bar{x}=1,2302$; $ss=,33458$), Takım Üyeliği / Ruh alt boyut ($\bar{x}=1,2509$; $ss=,36584$), Eğlence alt boyut ($\bar{x}=1,3007$; $ss=,34773$), Fiziksel uygunluk / Enerji harcama alt boyut ($\bar{x}=1,3175$; $ss=,29490$), Başarı/Statü alt boyut ($\bar{x}=1,3409$; $ss=,35088$), Yarışma alt boyut ($\bar{x}=1,3322$; $ss=,42480$), Arkadaş alt boyut ($\bar{x}=1,4960$; $ss=,49002$) spora olan güdülenmelerine sebep olduğu belirlenmiştir. Yani cinsiyet açısından bakıldığında kadın sporcuların tüm güdülenme sebeplerinin de birbirine oldukça yakın olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya dâhil edilen erkek sporcuların spora katılım amaçlarından “beceri gelişimini” ($\bar{x}=1,0921$; $ss=,19109$) en fazla önemli gördükleri, sırasıyla Takım Üyeliği / Ruh alt boyut ($\bar{x}=1,1905$; $ss=,29874$), Hareket / Aktif olma alt boyut ($\bar{x}=1,2242$; $ss=,30574$), Eğlence alt boyut ($\bar{x}=1,2928$; $ss=,30475$), Fiziksel uygunluk / Enerji harcama alt boyut ($\bar{x}=1,2987$; $ss=,28568$), Başarı/Statü alt boyut ($\bar{x}=1,3023$; $ss=,33888$), Yarışma alt boyut ($\bar{x}=1,3188$; $ss=,38795$), Arkadaş alt boyut ($\bar{x}=1,4007$; $ss=,41860$) spora olan güdülenmelerine sebep olduğu belirlenmiştir. Yani cinsiyet açısından bakıldığında erkek sporcuların tüm güdülenme sebeplerinin de birbirine oldukça yakın olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak cinsiyet açısından bakıldığında sporcuların spora katılım sebeplerini tüm alt ölçekler açısından benzer bir biçimde güdülendikleri söylenebilir.

Tablo 8.Spora Katılım Güdüsü Ölçeği toplam ve alt boyutlarına ilişkin Pearson korelasyon sonuçları

	1	2	3	4	5	6	7	8
1 Başarı statü	r -							
	p -							
2 Takım üyeliği ruhu	r ,28**							
	p ,00							
3 Fiziksel uygunluk enerji harcama	r ,28**	,27**						
	p ,00	,00						
4 Eğlence	r ,42**	,25**	,34**					
	p ,00	,00	,00					
5 Arkadaş	r ,25**	,23**	,20**	,28**				
	p ,00	,00	,00	,00				
6 Yarışma	r ,44**	,21**	,28**	,32**	,12**			
	p ,00	,00	,00	,00	,00			
7 Hareket aktif olma	r ,37**	,26**	,36**	,36**	,14**	,23**		
	p ,00	,00	,00	,00	,00	,00		
8 Beceri gelişimi	r ,17**	,36**	,23**	,15**	,09*	,17**	,23*	
	p ,00	,00	,00	,00	,01	,00	,00	
9 Spora Katılım Güdüsü Ölçeği	r ,72**	,59**	,63**	,67**	,51**	,59**	,59**	,40**
Toplam	p ,00	,00	,00	,00	,00	,00	,00	,00

*p<05; **p<01; N=682

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen sporcuların Spora Katılım Güdüsü Ölçeği toplam puanları ile Başarı/Statü alt boyut puanları ($r=,727$; $p<01$), Takım Üyeliği Ruhunu alt boyut puanları ($r=,593$; $p<01$), Fiziksel uygunluk / Enerji harcama alt boyut puanları ($r=,637$; $p<01$), Eğlence alt boyut puanları ($r=,676$; $p<01$), Arkadaş alt boyut puanları ($r=,516$; $p<01$), Yarışma alt boyut puanları ($r=,595$; $p<01$), Hareket Aktif olma alt boyut puanları ($r=,590$; $p<01$) ve Beceri gelişimi alt boyut puanları ($r=,409$; $p<01$) ve arasında anlamlı düzeyde pozitif yönde bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Yani Spora Katılım Güdüsü Ölçeği toplam ve alt boyutlarına ait alt ölçeklerin birbiriyle pozitif yönde bir ilişkisi olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 8'e göre araştırmaya dâhil edilen sporcuların Beceri gelişimi alt boyut puanları ile Başarı Statü alt boyut ($r=,171$; $p<01$), Takım Üyeliği Ruhunu alt boyut ($r=,364$; $p<01$), Fiziksel uygunluk Enerji harcama alt boyut ($r=,238$; $p<01$),

Eğlence alt boyut ($r=,159$; $p<01$), Arkadaş alt boyut ($r=,097$; $p<05$), Yarışma alt boyut ($r=,177$; $p<01$) ve Hareket Aktif olma alt boyutu ($r=,233$; $p<01$) arasında anlamlı düzeyde pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur.

Tablo 8’de görüldüğü gibi araştırmaya dâhil edilen sporcuların Hareket Aktif olma alt boyut puanları ile Başarı Statü alt boyut ($r=,378$; $p<01$), Takım Üyeliği Ruhu alt boyut ($r=,263$; $p<01$), Fiziksel uygunluk Enerji harcama alt boyut ($r=,362$; $p<01$), Eğlence alt boyut ($r=,369$; $p<01$), Arkadaş alt boyut ($r=,144$; $p<05$) ve Yarışma alt boyut ($r=,237$; $p<01$) arasında anlamlı düzeyde pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur.

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen sporcuların Yarışma alt boyut puanları ile Başarı Statü alt boyut ($r=,445$; $p<01$), Takım Üyeliği Ruhu alt boyut ($r=,218$; $p<01$), Fiziksel uygunluk Enerji harcama alt boyut ($r=,285$; $p<01$), Eğlence alt boyut ($r=,327$; $p<01$), Arkadaş alt boyut ($r=,127$; $p<05$) arasında anlamlı düzeyde pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur.

Tablo 8’e göre araştırmaya dahil edilen sporcuların Arkadaş alt boyut puanları ile Başarı Statü alt boyut ($r=,252$; $p<01$), Takım Üyeliği Ruhu alt boyut ($r=,238$; $p<01$), Fiziksel uygunluk Enerji harcama alt boyut ($r=,208$; $p<01$), Eğlence alt boyut ($r=,288$; $p<01$), arasında anlamlı düzeyde pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur.

Tablo 8’e göre araştırmaya dâhil edilen sporcuların Eğlence alt boyut puanları ile Başarı Statü alt boyut ($r=,428$; $p<01$), Takım Üyeliği Ruhu alt boyut ($r=,252$; $p<01$), Fiziksel uygunluk Enerji harcama alt boyut ($r=,344$; $p<01$) arasında anlamlı düzeyde pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur.

Tablo 8'de görüldüğü gibi araştırmaya dâhil edilen sporcuların Fiziksel uygunluk Enerji harcama alt boyut puanları ile Başarı Statü alt boyut ($r=,281$; $p<01$), Takım Üyeliği Ruhu alt boyut ($r=,277$; $p<01$) arasında anlamlı düzeyde pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur.

Tablo 8 incelendiğinde Takım Üyeliği Ruhu alt boyut ile ($r=,285$; $p<01$) Başarı Statü alt boyut arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Yani sporcuların spora katılım güdülerinden olan takım üyeliği ruhu ile başarı güdüsü arasında ilişki olduğu belirlenmiştir. Diğer bir deyişle sporcuların spora katılma nedenlerinden olan başarı statü puanları artarken ile takım üyeliği puanlarının da arttığı belirlenmiştir.

Tablo 9. Araştırmaya dâhil edilen sporcuların yaşlarına göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeği toplam ve alt boyutlarına ilişkin ANOVA test sonucu

		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	η^2	p
Başarı statü	Gruplar arası	,72	3	,24	2,05	-	,104
	Gruplar içi	80,01	678	,11			
	Toplam	80,74	681				
Takım üyeliği ruhu	Gruplar arası	1,39	3	,46	4,31	0,13	,005**
	Gruplar içi	72,83	678	,10			
	Toplam	74,22	681				
Fiziksel uygunluk	Gruplar arası	,32	3	,11	1,30	-	,271
	Gruplar içi	56,78	678	,08			
	Toplam	57,10	681				
Eğlence	Gruplar arası	1,13	3	,37	3,66	0,12	,012*
	Gruplar içi	70,15	678	,10			
	Toplam	71,29	681				
Arkadaş	Gruplar arası	6,22	3	2,07	10,56	0,21	,000**
	Gruplar içi	133,25	678	,19			
	Toplam	139,48	681				
Yarışma	Gruplar arası	,33	3	,11	,68	-	,565
	Gruplar içi	110,72	678	,16			
	Toplam	111,05	681				
Hareket aktif olma	Gruplar arası	1,22	3	,40	4,09	0,13	,007**
	Gruplar içi	67,69	678	,10			
	Toplam	68,92	681				
Beceri gelişimi	Gruplar arası	,38	3	,12	3,39	0,12	,018*
	Gruplar içi	25,41	678	,03			
	Toplam	25,79	681				
Spora Katılım Güdüsü Ölçeği	Gruplar arası	,41	3	,13	3,42	0,12	,017*
	Gruplar içi	27,32	678	,04			
	Toplam	27,73	681				

*p<05; **p<01

Tablo 9 incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen sporcuların yaşlarına göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeği Toplam ($F_{(3-678)}=3,425$; $p<0,05$) puanlarında

anlamli farklilik olduğu tespit edilmiştir. Alt boyutları açısından bakıldığında; sporcuların yaşlarına göre Takım Üyeliği Ruhu alt boyutu ($F_{(3-678)}=4,312$; $p<0,01$), Eğence alt boyutu ($F_{(3-678)}=3,664$; $p<0,05$), Arkadaş alt boyutu ($F_{(3-678)}=10,564$; $p<0,01$), Hareket Aktif olma alt boyutu ($F_{(3-678)}=4,090$; $p<0,01$) ve Beceri gelişimi alt boyutunda($F_{(3-678)}=3,398$; $p<0,05$) anlamli farklilik olduğu tespit edilirken, Başarı Statü alt boyutu($F_{(3-678)}=2,058$; $p>0,05$),Fiziksel uygunluk Enerji harcama alt boyutu ($F_{(3-678)}=1,309$; $p>0,05$) ve Yarışma alt boyutunda($F_{(3-678)}=,680$; $p>0,05$) anlamli farklilik olmadığı tespit edilmiştir. Yani sporcuların yaşlarına göre spora katılım güdüsü; takım üyeliği ruhu, eğence, arkadaş, hareket aktif olma ve beceri gelişim amacına yönelik farklilik olduğu görölürken, başarı statü, fiziksel uygunluk enerji harcama ve yarışma amacına göre farklilik görölmediği belirlenmiştir.

Tablo 10. Araştırmaya dâhil edilen sporcuların yaşlarına göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeği Toplam ve alt boyutlarına ilişkin Tukey test sonuçları

	Yaş aralığı	N	\bar{x}	Ss	Farkın kaynağı
Takım üyeliği ruhu	9 yaş altı	89	1,22	,31	13-15 yaş> 9-12 yaş
	9-12 yaş arası	282	1,16	,28	16-18 yaş>9-12 yaş
	13-15 yaş arası	235	1,24	,35	
	16-18 yaş arası	76	1,29	,40	
	Toplam	682	1,21	,33	
Eğlence	9 yaş altı	89	1,25	,26	13-15 yaş>16-18 yaş
	9-12 yaş arası	282	1,28	,33	
	13-15 yaş arası	235	1,34	,33	
	16-18 yaş arası	76	1,23	,25	
	Toplam	682	1,29	,32	
Arkadaş	9 yaş altı	89	1,24	,31	9-12 yaş >9 yaş altı
	9-12 yaş arası	282	1,40	,44	13-15 yaş>9 yaş altı
	13-15 yaş arası	235	1,51	,46	13-15 yaş>9-12 yaş
	16-18 yaş arası	76	1,56	,50	16-18>9 yaş altı
	Toplam	682	1,44	,45	16-18 yaş>9-12 yaş
Hareket aktif olma alt boyut	9 yaş altı	89	1,23	,32	
	9-12 yaş arası	282	1,19	,25	13-15 yaş> 9-12 yaş
	13-15 yaş arası	235	1,27	,36	13-15 yaş>16-18 yaş
	16-18 yaş arası	76	1,16	,31	
	Toplam	682	1,22	,31	
Beceri gelişimi alt boyut	9 yaş altı	89	1,12	,20	13-15 yaş>9-12 yaş
	9-12 yaş arası	282	1,07	,17	
	13-15 yaş arası	235	1,12	,21	
	16-18 yaş arası	76	1,08	,16	
	Toplam	682	1,09	,19	
Spora Katılım Güdüsü Ölçeği Toplam	9 yaş altı	89	1,26	,17	13-15 yaş> 9-12 yaş
	9-12 yaş arası	282	1,25	,19	
	13-15 yaş arası	235	1,31	,21	
	16-18 yaş arası	76	1,28	,19	
	Toplam	682	1,28	,20	

Tablo10'da görüldüğü gibi araştırmaya dâhil edilen sporcuların yaşlarına göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeği Toplam boyutunda farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre; 13-15 yaş arası olanların spora katılım güdüsü puanlarının ($\bar{x}_{(13-15 \text{ yaş arası})}=1,3138$; $ss=,21989$), 9-12 yaş arası olanlara göre ($\bar{x}_{(9-12 \text{ yaş arası})}=1,2591$; $ss=,19489$) daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yani daha küçük yaştaki çocukların spora karşı toplam güdülenme düzeyleri yaşı büyük olanlara göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde çalışmaya dâhil edilen sporcuların yaşlarına göre Takım Üyeliği Ruhu alt boyutunda farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek gayesiyle yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre; 13-15 yaş arası olanların takım üyeliği için spora katılım güdüsü puanlarının ($\bar{x}_{(13-15 \text{ yaş arası})}=1,2447$; $ss=,35086$) ve 16-18 yaş arası olanların puanlarının ($\bar{x}_{(16-18 \text{ yaş arası})}=1,2993$; $ss=,40004$), 9-12 yaş arası olanlara göre ($\bar{x}_{(9-12 \text{ yaş arası})}=1,1676$; $ss=,28932$) daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yani küçük yaştaki çocukların takım üyeliği için spora katılma nedeniyle (güdüsü/motivasyonu) yaşı büyük olanlara göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen sporcuların yaşlarına göre Eğlence alt boyutunda farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek gayesiyle yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre; 13-15 yaş arası olanların eğlence için spora katılım güdüsü puanlarının ($\bar{x}_{(13-15 \text{ yaş arası})}= 1,3479$; $ss=,33889$), 16-18 yaş arası olanlara göre ($\bar{x}_{(16-18 \text{ yaş arası})}=1,2336$; $ss=,25277$) daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yani 16-18 yaş aralığındaki ergenlerin 13-15 yaş aralığındakilere göre daha fazla eğlence için spor yaptıkları belirlenmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde çalışmaya dâhil edilen sporcuların yaşlarına göre Arkadaş alt boyutunda farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek gayesiyle yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre; 9 yaş altı olan sporcuların arkadaş olma için spora katılım güdüsü puanlarının ($\bar{x}_{(9 \text{ yaş altı})}=1,2434$; $ss=,31688$), 9-12 yaş arası ($\bar{x}_{(9-12 \text{ yaş arası})}= 1,4090$; $ss=,44173$) ve 13-15 yaş arası olanlara göre ($\bar{x}_{(13-15 \text{ yaş arası})}=1,5149$; $ss=,46342$) daha düşük olduğu bulunmuştur. Yani 9 yaş altı sporcu çocukların 9-12 yaş aralığı ve 13-15 yaş aralığındakilere göre daha fazla arkadaş için spor yaptıkları belirlenmiştir. Ayrıca 13-15 yaş arası olan sporcuların arkadaş olma için spora katılım güdüsü puanlarının ($\bar{x}_{(13-15 \text{ yaş arası})}=1,5149$; $ss=,46342$), 9-12 yaş arası ($\bar{x}_{(9-12 \text{ yaş arası})}= 1,4090$; $ss=,44173$) olanlara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yani 9-12 yaş aralığındaki sporcuların 13-15 yaş aralığındakilere göre daha fazla arkadaş için spor yaptıkları belirlenmiştir. Diğer bir farkın kaynağında; 13-15 yaş arası olan sporcuların arkadaş olma için spora katılım güdüsü puanlarının ($\bar{x}_{(13-15 \text{ yaş arası})}= 1,5658$; $ss=,50778$), 9 yaş altı ($\bar{x}_{(9 \text{ yaş altı})}=1,2434$; $ss=,31688$) ve 9-12 yaş aralığı ($\bar{x}_{(9-12 \text{ yaş arası})}=1,4090$; $ss=,44173$) olanlara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yani 13-15 yaş aralığındaki ergen sporcuların 9 yaş altı ve 9-12 yaş aralığındaki çocukların puanlarına göre daha az arkadaş için spor yaptıkları belirlenmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen sporcuların yaşlarına göre Hareket Aktif olma alt boyutunda farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek gayesiyle yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre; 13-15 yaş arası olan sporcuların Hareket Aktif olma için spora katılım güdüsü puanlarının ($\bar{x}_{(13-15 \text{ yaş arası})}=1,2794$; $ss=,36971$), 9-12 yaş arası ($\bar{x}_{(9-12 \text{ yaş arası})}=1,1950$; $ss=,25962$) ve 16-18 yaş arası olanlara göre ($\bar{x}_{(16-18 \text{ yaş arası})}=1,1667$;

ss=,31505) daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yani 13-15 yaş aralığındaki sporcu ergenlerin 9-12 yaş aralığı ve 16-18 yaş aralığındakilere göre daha az hareket aktif olma için spor yaptıkları belirlenmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen sporcuların yaşlarına göre Beceri gelişimi alt boyutunda farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek gayesiyle yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre; 13-15 yaş arası olanların beceri gelişimi için spora katılım güdüsü puanlarının ($\bar{x}_{(13-15 \text{ yaş arası})}=1,1234$; $ss=,21877$), 9-12 yaş arası olanlara göre ($\bar{x}_{(9-12 \text{ yaş arası})}=1,0745$; $ss=,17212$) daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yani 9-12 yaş aralığındaki sporcu ergenlerin 13-15 yaş aralığındakilere göre daha fazla beceri gelişimi için spor yaptıkları belirlenmiştir.

Tablo 11. Araştırmaya dâhil edilen sporcuların cinsiyetlerine göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeği toplam ve alt boyutlarına ilişkin t-test sonucu

	Cinsiyet	N	\bar{x}	Ss	t	sd	d	p
Başarı statü	Kadın	291	1,34	,35	1,44	680	-	,148
	Erkek	391	1,30	,33				
Takım üyeliği ruhu	Kadın	291	1,25	,36	2,36	680	0,18	,018*
	Erkek	391	1,19	,29				
Fiziksel uygunluk enerji harcama	Kadın	291	1,31	,29	,83	680	-	,402
	Erkek	391	1,29	,28				
Eğlence	Kadın	291	1,30	,34	,31	680	-	,754
	Erkek	391	1,29	,30				
Arkadaş	Kadın	291	1,49	,49	2,73	680	0,20	,006**
	Erkek	391	1,40	,41				
Yarışma	Kadın	291	1,33	,42	,42	680	-	,670
	Erkek	391	1,31	,38				
Hareket aktif olma	Kadın	291	1,23	,33	,24	680	-	,807
	Erkek	391	1,22	,30				
Beceri gelişimi	Kadın	291	1,10	,19	1,03	680	-	,301
	Erkek	391	1,09	,19				
Spora Katılım Güdüsü Ölçeği	Kadın	291	1,29	,21	2,03	680	0,15	,042*
	Erkek	391	1,26	,19				

*p<05; **p<01

Tablo 11 incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen sporcuların cinsiyetlerine göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeği Toplam ($t_{(680)}=2,368$; $p<0,05$) puanlarında

anlamli farklilik olduğu tespit edilmiştir. Alt boyutları açısından bakıldığında; sporcuların cinsiyetlerine göre Takım Üyeliği Ruhu alt boyutu ($t_{(680)}=2,032$; $p<0,05$) ve Arkadaş alt boyutlarında($t_{(680)}=2.733$; $p<0,01$)anlamli farklilik olduğu tespit edilirken, Başarı Statü alt boyutu ($t_{(680)}=1,449$; $p>0,05$), Fiziksel uygunluk Enerji harcama alt boyutu ($t_{(680)}=,839$; $p>0,05$), Eğlence alt boyutu ($t_{(680)}=.313$; $p>0,05$), Yarışma alt boyutunda ($t_{(680)}=.427$; $p>0,05$), Hareket Aktif olma alt boyutu ($t_{(680)}=.245$; $p>0,05$) ve Beceri gelişimi alt boyutunda ($t_{(680)}=1.036$; $p>0,05$) anlamli farklilik olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmaya dahil edilen kadınların ($\bar{x}_{(Kadın)}=1.2999$; $ss=.21046$) Spora Katılım Güdüsü Ölçeği Toplam puanlarının erkeklerinkine ($\bar{x}_{(Erkek)}=1.22682$; $ss=.19432$) göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Alt boyutlarında anlamli farklilik olanlarına bakıldığında; araştırmaya dahil edilen kadınların Takım Üyeliği Ruhu alt boyutu puanları ($\bar{x}_{(Kadın)}=1,2509$; $ss=1.2999$) ve Arkadaş alt boyutu puanlarının ($\bar{x}_{(Kadın)}=1,4960$; $ss=,49002$) erkeklerinkine Takım Üyeliği Ruhu alt boyutu puanları ($\bar{x}_{(Erkek)}=1,1905$; $ss=,29874$) ve Arkadaş alt boyutu puanlarının ($\bar{x}_{(Erkek)}=1,4007$; $ss=,41860$) göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 12.Araştırmaya dâhil edilen sporcuların anne öğrenim durumuna göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeği toplam ve alt boyutlarına ilişkin ANOVA test sonucu

		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	η^2	p
Başarı Statü	Gruplar arası	1,22	3	,40	3,48	0,16	,016*
	Gruplar içi	79,51	678	,11			
	Toplam	80,74	681				
Takım üyeliği ruhu	Gruplar arası	1,53	3	,51	4,75	0,14	,003**
	Gruplar içi	72,69	678	,10			
	Toplam	74,22	681				
Fiziksel uygunluk enerjisi harcama	Gruplar arası	,41	3	,13	1,65		,175
	Gruplar içi	56,69	678	,08			
	Toplam	57,10	681				
Eğlence	Gruplar arası	,16	3	,05	,52		,666
	Gruplar içi	71,13	678	,10			
	Toplam	71,29	681				
Arkadaş	Gruplar arası	,81	3	,27	1,32		,264
	Gruplar içi	138,67	678	,20			
	Toplam	139,48	681				
Yarışma	Gruplar arası	,91	3	,30	1,87		,132
	Gruplar içi	110,14	678	,16			
	Toplam	111,05	681				
Hareket Aktif olma	Gruplar arası	,47	3	,15	1,56		,198
	Gruplar içi	68,45	678	,10			
	Toplam	68,92	681				
Beceri gelişimi	Gruplar arası	,64	3	,21	5,81	0,16	,001**
	Gruplar içi	25,14	678	,03			
	Toplam	25,79	681				
Spora Katılım Güdüsü Ölçeği Toplam	Gruplar arası	,31	3	,10	2,55		,055
	Gruplar içi	27,42	678	,04			
	Toplam	27,73	681				

*p<0,05; **p<0,01

Tablo 12 incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen sporcuların anne öğrenim durumlarına göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeği Toplam ($F_{(3-678)}=2,551$; $p>0,05$) puanlarında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Alt boyutları açısından bakıldığında; sporcuların anne öğrenim durumlarına göre Başarı Statü alt boyutu ($F_{(3-678)}=3,487$; $p<0,05$), Takım Üyeliği Ruhu alt boyutu ($F_{(3-678)}=4,759$; $p<0,01$), Beceri gelişimi alt boyutunda ($F_{(3-678)}=5,819$; $p<0,05$) anlamlı farklılık olduğu tespit edilirken, Eğlence alt boyutu ($F_{(3-678)}=,524$; $p>0,05$), Arkadaş alt boyutu

($F_{(3-678)}=1,329$; $p>0,05$), Hareket Aktif olma alt boyutu ($F_{(3-678)}=1,561$; $p>0,05$) ve Fiziksel uygunluk Enerji harcama alt boyutu ($F_{(3-678)}=1,656$; $p>0,05$) ve Yarışma alt boyutunda ($F_{(3-678)}=1,876$; $p>0,05$) anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Yani sporcuların anne öğrenim durumuna göre spora katılım güdüsü; başarı statü, takım üyeliği ruhu ve beceri gelişim amacına yönelik farklılık olduğu görülürken, eğlence, arkadaş, hareket aktif olma, fiziksel uygunluk enerji harcama ve yarışma amacına göre farklılık görülmediği belirlenmiştir.

Tablo 13. Araştırmaya dâhil edilen sporcuların anne öğrenim durumlarına göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeği Toplam ve alt boyutlarına ilişkin Tukey test sonuçları

		N	\bar{x}	Ss	Farkın kaynağı
Başarı Statü	İlkokul	148	1,25	,29	Üniversite>İlkokul
	Ortaokul	157	1,30	,33	
	Lise	200	1,32	,36	
	Üniversite	177	1,37	,35	
	Toplam	682	1,31	,34	
Takım Üyeliği Ruh	İlkokul	148	1,15	,30	Lise>İlkokul Üniversite>İlkokul
	Ortaokul	157	1,17	,25	
	Lise	200	1,25	,35	
	Üniversite	177	1,26	,36	
	Toplam	682	1,21	,33	
Beceri gelişimi	İlkokul	148	1,05	,16	Lise>İlkokul Lise>Ortaokul
	Ortaokul	157	1,07	,17	
	Lise	200	1,14	,22	
	Üniversite	177	1,10	,18	
	Toplam	682	1,09	,19	

Tablo 13 incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen sporcuların anne öğrenim durumlarına göre Başarı Statü alt boyutunda farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek gayesiyle yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre; annesi üniversite mezunu olan sporcuların başarı statü ($\bar{x}_{(üniversite)}=1,3785$; $ss=,35769$) için spora katılım güdüsü puanlarının, ilkokul ($\bar{x}_{(ilkokul)}=1,2581$; $ss=,29532$) mezunu olanlara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yani anne öğrenim durumu

üniversite olan sporcuların spora karşı başarı statü güdüsünün ilkokul olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Tablo 13 incelendiğinde çalışmaya dâhil edilen sporcuların anne öğrenim durumlarına göre Takım Üyeliği Ruhü alt boyutunda farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek gayesiyle yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre; annesi ilkokul mezunu olan sporcuların Takım Üyeliği Ruhü ($\bar{x}_{(ilkokul)}=1,1571$; $ss=,30062$) için spora katılım güdüsü puanlarının, Lise ($\bar{x}_{(lise)}=1,2550$; $ss=,35881$) ve üniversite ($\bar{x}_{(universite)}=1,2627$; $ss=,36664$) mezunu olanlara göre daha düşük olduğu bulunmuştur. Yani anne öğrenim durumu ilkokul olan sporcuların spora karşı Takım Üyeliği Ruhü güdüsünün lise ve üniversite olanlara göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Annesi ilkokul mezunu olan sporcuların takım üyeliği ruhu lise ve üniversite ye göre daha yüksek olduğu bulunmuş. Yani annesi ilkokul mezunu olanların bir takıma üye olma annesi lise ve üniversite mezunu olanlara göre daha fazla bir motivasyon kaynağı olduğu söylenebilir.

Tablo 13 incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen sporcuların anne öğrenim durumlarına göre Beceri Gelişimi alt boyutunda farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek gayesiyle yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre; annesi lise mezunu olan sporcuların beceri gelişimi ($\bar{x}_{(lise)}=1,1400$; $ss=,22753$) için spora katılım güdüsü puanlarının, ilkokul ($\bar{x}_{(ilkokul)}=1,0586$; $ss=,16821$) ve ortaokul ($\bar{x}_{(ortaokul)}=1,0786$; $ss=,17759$) mezunu olanlara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yani anne öğrenim durumu lise olan sporcuların spora karşı beceri gelişimi güdüsünün ilkokul ve ortaokul olanlara göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 14. incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen sporcuların baba öğrenim durumuna göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeği toplam ve alt boyutlarına ilişkin ANOVA test sonucu

		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	η^2	p
Başarı statü	Gruplar arası	,18	3	,06	,50		,677
	Gruplar içi	80,55	678	,11			
	Toplam	80,74	681				
Takım üyeliği ruhu	Gruplar arası	,93	3	,31	2,87	0,11	,035*
	Gruplar içi	73,29	678	,10			
	Toplam	74,22	681				
Fiziksel uygunluk enerji harcama	Gruplar arası	,26	3	,08	1,04		,370
	Gruplar içi	56,84	678	,08			
	Toplam	57,10	681				
Eğlence	Gruplar arası	1,14	3	,38	3,69	0,12	,012*
	Gruplar içi	70,14	678	,10			
	Toplam	71,29	681				
Arkadaş	Gruplar arası	,84	3	,28	1,37		,248
	Gruplar içi	138,64	678	,20			
	Toplam	139,48	681				
Yarışma	Gruplar arası	,06	3	,02	,13		,941
	Gruplar içi	110,99	678	,16			
	Toplam	111,05	681				
Hareket aktif olma	Gruplar arası	,09	3	,03	,32		,806
	Gruplar içi	68,82	678	,10			
	Toplam	68,92	681				
Beceri gelişimi	Gruplar arası	,21	3	,07	1,91		,126
	Gruplar içi	25,58	678	,03			
	Toplam	25,79	681				
Spora Katılım Güdüsü Ölçeği Toplam	Gruplar arası	,09	3	,03	,77		,511
	Gruplar içi	27,64	678	,04			
	Toplam	27,73	681				

*p<05; **p<05

Tablo 14 incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen sporcuların baba öğrenim durumlarına göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeği Toplam ($F_{(3-678)}=,770$; $p>0,05$) puanlarında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Alt boyutları açısından bakıldığında; sporcuların baba öğrenim durumlarına göre Takım Üyeliği Ruhı alt boyutu ($F_{(3-678)}=2,876$; $p<0,05$) ve Eğlence alt boyutu ($F_{(3-678)}=3,699$; $p<0,05$), anlamlı farklılık olduğu tespit edilirken, Başarı Statü alt boyutu ($F_{(3-678)}=,508$; $p>0,05$), Fiziksel uygunluk Enerji harcama alt boyutu ($F_{(3-678)}=1,049$; $p>0,05$) ve Arkadaş alt boyutu ($F_{(3-678)}=1,378$; $p>0,05$), Yarışma alt boyutunda ($F_{(3-678)}=,132$;

$p>0,05$), Hareket Aktif olma alt boyutu ($F_{(3-678)}=,326$; $p>0,05$) ve Beceri gelişimi alt boyutunda ($F_{(3-678)}=1,912$; $p>0,05$) anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Yani sporcuların baba öğrenim durumuna göre spora katılım güdüsü; takım üyeliği ruhu ve eğlence amacına yönelik farklılık olduğu görülürken, başarı statü, beceri gelişim, arkadaş, hareket aktif olma, fiziksel uygunluk enerji harcama ve yarışma amacına göre farklılık görülmediği belirlenmiştir.

Tablo 15. Araştırmaya dâhil edilen sporcuların baba öğrenim durumlarına göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeği Toplam ve alt boyutlarına ilişkin Tukey test sonuçları

		N	\bar{x}	Ss	Farkın kaynağı
Takım Üyeliği Ruhu	İlkokul	62	1,11	,20	Üniversite>İlkokul
	Ortaokul	106	1,19	,29	
	Lise	209	1,21	,32	
	Üniversite	305	1,24	,36	
	Toplam	682	1,21	,33	
Eğlence	İlkokul	62	1,29	,28	Ortaokul>Üniversite
	Ortaokul	106	1,36	,33	
	Lise	209	1,32	,36	
	Üniversite	305	1,25	,29	
	Toplam	682	1,29	,32	

Tablo 15 incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen sporcuların baba öğrenim durumlarına göre Takım Üyeliği Ruhu alt boyutunda farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek gayesiyle yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre; babaları üniversite mezunu olan sporcuların takım üyeliği için ($\bar{x}_{(üniversite)}=1,2434$; $ss=,36268$) spora katılım güdüsü puanlarının, babası ilkokul mezunu olanlara göre ($\bar{x}_{(ilkokul)}=1,1129$; $ss=,20080$) daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yani baba öğrenim durumu üniversite olan sporcuların spora karşı takım üyeliği ruhu güdüsünün ilkokul olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Tablo 15 incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen sporcuların baba öğrenim durumlarına göre Eğlence alt boyutunda farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre; babaları

ortaokul mezunu olan sporcuların eğlence ($\bar{x}_{(ortaokul)}=1,3656$; $ss=,33126$) için spora katılım güdüsü puanlarının, babası üniversite mezunu olanlara göre ($\bar{x}_{(üniversite)}=1,2557$; $ss=,29414$) daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yani baba öğrenim durumu ortaokul olan sporcuların spora karşı eğlence güdüsünün üniversite olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Tablo 16. Araştırmaya dâhil edilen sporcuların branşlarına göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeği toplam ve alt boyutlarına ilişkin ANOVA test sonucu

		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	η^2	p
Başarı statü	Gruplar arası	3,80	10	,38	3,31	0,22	,000**
	Gruplar içi	76,94	671	,11			
	Toplam	80,74	681				
Takım üyeliği ruhu	Gruplar arası	2,34	10	,23	2,18	0,18	,017*
	Gruplar içi	71,88	671	,10			
	Toplam	74,22	681				
Fiziksel uygunluk Enerji harcama	Gruplar arası	1,55	10	,15	1,87	0,16	,045*
	Gruplar içi	55,55	671	,08			
	Toplam	57,10	681				
Eğlence	Gruplar arası	2,02	10	,20	1,96	0,16	,035*
	Gruplar içi	69,26	671	,10			
	Toplam	71,29	681				
Arkadaş	Gruplar arası	10,57	10	1,05	5,50	0,28	,000**
	Gruplar içi	128,91	671	,19			
	Toplam	139,48	681				
Yarışma	Gruplar arası	3,78	10	,37	2,37	0,18	,009**
	Gruplar içi	107,26	671	,16			
	Toplam	111,05	681				
Hareket aktif olma	Gruplar arası	1,69	10	,17	1,69		,078
	Gruplar içi	67,22	671	,10			
	Toplam	68,92	681				
Beceri gelişimi	Gruplar arası	1,23	10	,12	3,36	0,22	,000**
	Gruplar içi	24,56	671	,03			
	Toplam	25,79	681				
Spora Katılım Güdüsü Ölçeği Toplam	Gruplar arası	,75	10	,07	1,87	0,16	,046*
	Gruplar içi	26,98	671	,04			
	Toplam	27,73	681				

*p<05; **p<05

Tablo 16 incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen sporcuların branşlarına göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeği Toplam ($F_{(10-671)}=1,873$; $p<0,05$) puanlarında

anlamli farklilik olduğu belirlenmiştir. Alt boyutları açısından bakıldığında; sporcuların branşlarına göre Başarı Statü alt boyutu ($F_{(10-671)}=3,314$; $p<0,01$), Takım yeliği Ruhu alt boyutu ($F_{(10-671)}=2,188$; $p<0,05$) ve Fiziksel uygunluk Enerji harcama alt boyutu ($F_{(10-671)}=1,877$; $p<0,05$), Eğlence alt boyutu ($F_{(10-671)}=1,964$; $p<0,05$), Arkadaş alt boyutu ($F_{(10-671)}=5,503$; $p<0,01$), Yarışma alt boyutunda ($F_{(3-678)}=2,370$; $p<0,01$) ve Beceri gelişimi alt boyutunda ($F_{(10-671)}=3,367$; $p<0,01$) anlamli farklilik olduğu tespit edilirken, Hareket Aktif olma alt boyutu ($F_{(10-671)}=1,694$; $p>0,05$) anlamli farklilik olmadığı tespit edilmiştir. Yani sporcuların branşlarına göre spora katılım güdüsü; takım yeliği ruhu ve eğlence başarı statü, beceri gelişim, arkadaş, fiziksel uygunluk enerji harcama ve yarışma amacına yönelik farklilik olduğu grlrken, hareket aktif olma, amacına göre farklilik grlmediği belirlenmiştir.

Tablo 17. Araştırmaya dâhil edilen sporcuların branşlarına göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeği Toplam ve alt boyutlarına ilişkin Tukey test sonuçları

Yaş aralığı		N	\bar{x}	Ss	Farkın kaynağı
Başarı statü	Yüzme	272	1,30	,32	Okçuluk>Basketbol
	Basketbol	121	1,26	,32	Okçuluk>Jimnastik
	Hentbol	33	1,33	,35	Tenis>Yüzme
	Voleybol	42	1,30	,38	Tenis>Basketbol
	Boks	30	1,32	,32	Tenis>Cimnastik
	Okçuluk	30	1,50	,40	
	Tenis	43	1,51	,39	
	Kıck Boks	50	1,33	,36	
	Taekwondo	33	1,32	,33	
	Jimnastik	12	1,06	,09	
	Masa Tenisi	16	1,27	,32	
	Toplam	682	1,31	,34	
	Takım üyeliği ruhu	Yüzme	272	1,24	,31
Basketbol		121	1,21	,38	
Hentbol		33	1,12	,18	
Voleybol		42	1,10	,25	
Boks		30	1,25	,39	
Okçuluk		30	1,19	,37	
Tenis		43	1,22	,26	
Kıck Boks		50	1,14	,29	
Taekwondo		33	1,37	,48	
Jimnastik		12	1,16	,19	
Masa Tenisi		16	1,15	,17	
Toplam		682	1,21	,33	
Arkadaş		Yüzme	272	1,32	,36
	Basketbol	121	1,60	,52	Basketbol>Yüzme
	Hentbol	33	1,49	,39	Basketbol>Cimnastik
	Voleybol	42	1,47	,46	Basketbol>Masa Tenisi
	Boks	30	1,54	,50	
	Okçuluk	30	1,58	,49	
	Tenis	43	1,48	,48	
	Kıck Boks	50	1,46	,51	
	Taekwondo	33	1,59	,47	
	Jimnastik	12	1,16	,17	
	Masa Tenisi	16	1,20	,34	
	Toplam	682	1,44	,45	
	Yarışma	Yüzme	272	1,33	,37
Basketbol		121	1,31	,43	
Hentbol		33	1,30	,34	
Voleybol		42	1,26	,52	
Boks		30	1,22	,33	
Okçuluk		30	1,40	,49	
Tenis		43	1,49	,53	
Kıck Boks		50	1,22	,27	
Taekwondo		33	1,30	,36	
Jimnastik		12	1,55	,32	
Masa Tenisi		16	1,12	,16	
Toplam		682	1,32	,40	

Beceri Gelişimi alt boyut						
	Yüzme	272	1,14	,22		Yüzme>Voleybol
	Basketbol	121	1,07	,17		
	Hentbol	33	1,05	,16		
	Voleybol	42	1,01	,07		
	Boks	30	1,03	,10		
	Okçuluk	30	1,10	,21		
	Tenis	43	1,10	,18		
	Kıck Boks	50	1,06	,17		
	Taekwondo	33	1,10	,21		
	Jimnastik	12	1,05	,12		
	Masa Tenisi	16	1,04	,11		
	Toplam	682	1,09	,19		

Tablo 17 incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen sporcuların branşlarına göre Başarı Statü alt boyutunda farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek gayesiyle yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre; Okçuluk branşına devam eden sporcuların ($\bar{x}_{(okçuluk)}=1,5000$; $ss=,40599$) başarı statü güdüsü puanlarının, Basketbol branşına devam eden sporcuların puanlarına ($\bar{x}_{(basketbol)}=1,2678$; $ss=,32306$) ve cimnastik branşına devam eden sporcuların puanlarına göre ($\bar{x}_{(cimnastik)}=1,0667$; $ss=,09847$) daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yani cimnastik ve basketbol branşındaki sporcuların başarı ve statü için spora devam etme tercihlerinin okçulara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca Tenis branşına devam eden sporcuların ($\bar{x}_{(Tenis)}=1,5116$; $ss=,39352$) başarı statü güdüsü puanlarının, Yüzme branşına devam eden sporcuların ($\bar{x}_{(Yüzme)}=,3015$; $ss=,32326$), Basketbol branşına devam eden sporcuların ($\bar{x}_{(Basketbol)}=1,2678$; $ss=,32306$) ve Jimnastik branşına devam eden sporcuların ($\bar{x}_{(Cimnastik)}=1,0667$; $ss=,09847$) puanlarına göre yüksek olduğu bulunmuştur. Yani yüzme, basketbol ve jimnastik branşındaki sporcuların başarı ve statü için spora devam etme tercihlerinin tenis branşına göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 17 incelendiğinde çalışmaya dâhil edilen sporcuların branşlarına göre Takım Üyeliği Ruhu alt boyutunda farklılıkların hangi gruplar arasında

olduğunu tespit etmek gayesiyle yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre; Taekwondo branşına devam eden sporcuların ($\bar{x}_{(Taekwondo)}=1,3788$; $ss=,48056$) Takım Üyeliği Ruhu güdüsü puanlarının, Voleybol branşına devam eden sporcuların puanlarına göre ($\bar{x}_{(Voleybol)}=1,1012$; $ss=,25934$) daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yani Voleybol branşındaki sporcuların takım üyeliği ruhu için spora devam etme tercihlerinin Taekwondo branşındaki sporculara göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 17 incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen sporcuların branşlarına göre Arkadaş alt boyutunda farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek gayesiyle yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre; Taekwondo branşına devam eden sporcuların ($\bar{x}_{(Taekwondo)}=1,5960$; $ss=,47695$) Arkadaş güdüsü puanlarının, Yüzme branşına devam eden sporcuların puanlarına ($\bar{x}_{(Yüzme)}=1,3260$; $ss=,36440$) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yani Yüzme branşındaki sporcuların Arkadaş için spora devam etme tercihlerinin Taekwondo branşında devam edenlere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca Basketbol branşına devam eden sporcuların ($\bar{x}_{(Basketbol)}=1,6033$; $ss=,52053$) Arkadaş güdüsü puanlarının, Yüzme branşına devam eden sporcuların ($\bar{x}_{(Yüzme)}=1,3260$; $ss=,36440$), cimnastik branşına devam eden sporcuların ($\bar{x}_{(Cimnastik)}=1,1667$; $ss=,17408$) ve Masa Tenisi branşına devam eden sporcuların ($\bar{x}_{(Masa\ Tenisi)}=1,2083$; $ss=,34157$) puanlarına göre yüksek olduğu bulunmuştur. Yani Yüzme, Jimnastik ve Masa Tenisi branşındaki sporcuların Arkadaş için spora devam etme tercihlerinin basketbol branşına göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 17 incelendiğinde çalışmaya dâhil edilen sporcuların branşlarına göre Yarışma alt boyutunda farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit

etmek gayesiyle yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre; Tenis branşına devam eden sporcuların ($\bar{x}_{(Tenis)}=1,4806$; $ss=,48415$) Yarışma güdüsü puanlarının, Kick Boks branşına devam eden sporcuların puanlarına ($\bar{x}_{(Kick\ Boks)}=1,4667$; $ss=,51287$) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yani Kick Boks branşındaki sporcuların Yarışma için spora devam etme tercihlerinin Tenis branşında devam edenlere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 17 incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen sporcuların branşlarına göre Beceri Gelişimi alt boyutunda farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek gayesiyle yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre; Yüzme branşına devam eden sporcuların ($\bar{x}_{(Yüzme)}=1,1434$; $ss=,22243$) Beceri Gelişimi güdüsü puanlarının, Voleybol branşına devam eden sporcuların puanlarına ($\bar{x}_{(Voleybol)}=1,0159$; $ss=,07185$) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yani Voleybol branşındaki sporcuların Beceri Gelişimi için spora devam etme tercihlerinin Yüzme branşında devam edenlere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

6. TARTIŞMA VE SONUÇ

Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Bünyesinde Yaz Okulunda Faaliyet Gösteren Sporcuların Spora Katılım Güdülerinin İncelenmesi (Elâzığ İl Örneği) amaçlanmıştır. Çalışmanın bu bölümünde araştırma elde edilen bulgular, ilgili literatürde yer alan çalışmalarda elde edilen bulgular ile karşılaştırılmıştır. Araştırmaya katılan sporcuların 391'i erkek sporcu, 291' ise kadın sporcudur. Katılımcıların %41,3 oranıyla 9-12 yaş aralığında yoğunlaştığı belirlenmiştir.

Gençlik ve spor il müdürlüğü bünyesinde yaz okulunda Faaliyet gösteren sporcuların spora katılım güdülerinin incelenmesinde cinsiyet değişkenine göre spora katılım güdüsü ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Spora katılım güdüsü bakımından cinsiyet değişkenine göre takım üyeliği ruhu, arkadaş ve spora katılım güdüsü toplam değerlerinde anlamlılık olduğu saptanmış olup ($p < 0,05$), başarı statüsü, fiziksel uygunluk enerji harcama, eğlence yarışma, hareket aktif olma ve beceri gelişim alt boyutlarında anlamlılık olmadığı saptanmıştır ($p > 0,05$). Yaptığımız çalışmada spora katılım güdüsü tüm alt boyutlarında kadın sporcuların ortalama değerlerinin erkek sporculara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bulduğumuz bu sonuca göre erkek sporcuların kadın sporculara göre bir takımda yer alma ve yeni arkadaşlar edinme güdüsünün daha yüksek olduğu söylenebilir. Bingöl (99) destekleme ve yetiştirme kurslarına katılan ortaokul öğrencilerinin spora katılım motivasyonlarının incelenmesi (Bitlis-Tatvan örneği) adlı çalışmasında cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık olduğunu belirlemiştir. Benzer bir çalışmada Şen (100) ortaokul ve lise öğrencilerinin spora katılım motivasyonunun incelenmesi adlı çalışmasında cinsiyet değişkenleri arasında farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit

edilmiştir. Başka bir çalışmada Baysal (101) okul Sporlarına Katılan ortaöğretim öğrencilerinin spora katılım güdüsü ve başarı motivasyonlarının incelenmesi (Gaziantep İli Örneği) adlı çalışmasında cinsiyet değişkenleri arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Bir diğer çalışma da ise Yılmaz (102) Gençlik merkezlerinde sportif faaliyetlere katılan 14-22 yaş arası öğrencilerin sosyalleşme ve spora katılım güduları arasındaki ilişkinin incelenmesi adlı çalışmasında cinsiyete değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık tespit edilmiştir.

Gençlik ve spor il müdürlüğü bünyesinde yaz okulunda faaliyet gösteren sporcuların spora katılım güdülerinin incelenmesinde yaş değişkenine göre değerlendirilmesinde takım üyeliği ruhu, eğlence, arkadaş, hareket aktif olma, beceri gelişim ve spora katılım güdüsü ölçeği toplam amacına yönelik farklılık olduğu görülürken, başarı statü, fiziksel uygunluk enerji harcama ve yarışma amacına göre farklılık görülmediği belirlenmiştir. 13-15 yaş sporcuların takım üyeliği ruhu, arkadaş, hareket aktif olma, beceri gelişimi, spora katılım güdüsü ölçeği toplam alt boyutunda 9-12 yaş, eğlence ve hareket aktif olma alt boyutunda 16-18 yaş ve arkadaş alt boyutunda ise 9 yaş altı sporculardan daha az spora güdülenmiştir. 16-18 yaş sporcuların takım üyeliği ruhu ve arkadaş alt boyutunda 9-12 yaş ve arkadaş alt boyutunda ise 9 yaş altı sporculardan daha az spora güdülenmiştir. 9-12 yaş sporcuların ise arkadaş alt boyutunda 9 yaş altı sporculardan daha az spora güdülenmiştir. Bingöl (99) destekleme ve yetiştirme kurslarına katılan ortaokul öğrencilerinin spora katılım motivasyonlarının incelenmesi (Bitlis-Tatvan örneği) adlı çalışmasında Spora Katılım Güdüsü Ölçeğinin alt boyutlarında yaş değişkenine göre anlamlı farklılığın olduğu belirlenmiştir. Benzer bir çalışmada Şen (100) ortaokul ve lise öğrencilerinin

spora katılım motivasyonunun incelenmesi adlı çalışmasında yaş değişkenine göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Başka bir çalışmada Baysal (101) okul Sporlarına Katılan ortaöğretim öğrencilerinin spora katılım güdüsü ve başarı motivasyonlarının incelenmesi (Gaziantep İli Örneği) adlı çalışmasında yaş değişkenine göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Bir diğer çalışma da ise Yılmaz (102) Gençlik merkezlerinde sportif faaliyetlere katılan 14-22 yaş arası öğrencilerin sosyalleşme ve spora katılım güdülerindeki ilişkinin incelenmesi adlı çalışmasında yaş değişkenine göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılığın olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmamızda sporcuların anne öğrenim durumu değişkenine göre takım üyeliği ruhu, başarı statü ve beceri gelişimi alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu tespit edilirken, eğlence, arkadaş, hareket aktif olma, fiziksel uygunluk enerji harcama ve yarışma alt boyutunda anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Annesi üniversite mezunu olan sporcuların başarı statü ve takım üyeliği ruhu alt boyutunda annesi ilkokul mezunu olan sporculardan daha az spora güdülenmiştir. Annesi lise mezunu olan sporcuların ise takım üyeliği ruhu ve beceri gelişimi alt boyutunda annesi ilkokul mezunu olan sporculardan, beceri gelişimi alt boyunda ise annesi ortaokul mezunu olan sporculardan daha az spora güdülenmiştir. Annesi ilkokul mezunu olan sporcular annesi üniversite mezunu olan sporculara göre daha fazla başarı için bir motivasyon kaynağına sahip oldukları söylenebilir. Yılmaz (102) Gençlik merkezlerinde sportif faaliyetlere katılan 14-22 yaş arası

öğrencilerin sosyalleşme ve spora katılım güduları arasındaki ilişkinin incelenmesi adlı çalışmada yaş değişkenine göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılığın olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmamızda sporcuların baba öğrenim durumu değişkenine göre takım üyeliği ruhu ve eğlence alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu tespit edilirken başarı statü, fiziksel uygunluk enerji harcama, arkadaş, yarışma, hareket aktif olma ve Beceri gelişimi alt boyutunda anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Baba öğrenim durumu üniversite olan sporcuların takım üyeliği ruhu alt boyutunda babası ilkokul mezunu olan sporculara göre spora daha az güdülendiği, babası ortaokul mezunu olan sporcuların eğlence alt boyutunda ise babası üniversite mezunu olan sporculara göre spora daha az güdülendiği saptanmıştır. Yani babası üniversite mezunu olan sporcuların spora daha çok eğlenme amaçlı katılım sağladığı söylenebilir. Yılmaz (102) Gençlik merkezlerinde sportif faaliyetlere katılan 14-22 yaş arası öğrencilerin sosyalleşme ve spora katılım güduları arasındaki ilişkinin incelenmesi adlı çalışmada yaş değişkenine göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılığın olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmamızda spor branşları değişkenine göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Başarı statü, takım üyeliği ruhu, fiziksel uygunluk enerji harcama, eğlence, arkadaş, yarışma ve Beceri gelişimi alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu tespit edilirken, hareket aktif olma alt boyutu anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Okçuluk branşına katılım gösteren sporcuların başarı statüde basketbol ve cimnastik branşına katılım gösteren sporculara göre spora daha az güdülenmiştir. Tenis branşına katılım

gösteren sporcuların başarı statüde yüzme, basketbol ve cimnastik branşına, yarışmada ise Kickboks branşına katılım gösteren sporculardan daha az spora güdülenmiştir. Taekwondo branşına katılım gösteren sporcuların takım üyeliği ruhunda voleybol branşına, arkadaşlık için ise yüzme branşına katılım gösteren sporculardan daha az spora güdülenmiştir. Basketbol branşına katılım gösteren sporcuların arkadaşlık için yüzme, cimnastik ve masa tenisi branşına katılım sağlayan sporculardan daha az spora güdülenmiştir. Yüzme branşına katılım gösteren sporcuların ise beceri gelişiminde voleybol branşına katılım gösteren sporculardan daha az spora güdülenmiştir.

SONUÇ

Araştırmaya dâhil edilen sporcuların Spora Katılım Güdüsü Ölçeği toplam ve alt boyutlarına ait alt ölçeklerin birbiriyle pozitif yönde bir ilişkisi olduğu tespit edilmiştir.

Sporcuların yaş değişkeninde yarışma, başarı statü ve fiziksel uygunluk enerji harcama amacına yönelik spora katılım ilgilerinin benzer olduğu görülmüştür.

Erkek ve kadın sporcuların cinsiyet değişkeninde spora katılımında beceri gelişimini en fazla önemseydiği ancak spora katılımında tüm alt boyutlardan da etkilenildiği tespit edilmiştir. Tüm alt etmenler sporcuları spora yönlendirmede etkin bir sebep olduğu söylenebilir.

Annesi ilköğretim mezunu olan sporcuların başarıda, takım üyeliği ruhunda ve beceri gelişiminde daha fazla güdülendiği görülmüştür. Babası üniversite mezunu olanların daha çok eğlenme amaçlı spora katılım gösterdiği görülmüştür.

Spora katılımında hareket ve aktif olma tüm branşlarda benzer olduğu, diğer etmenlerin spora katılımında farklılık gösterdiği görülmüştür.

Sonuç Olarak: Araştırmaya dâhil edilen sporcuların Spora Katılım Güdüsü Ölçeği toplam ve alt boyutlarına ait toplam puan ortalamalarının orta düzeyin üstünde olduğu gözlenmiştir. Ailenin eğitim düzeyi düşüldükçe sporcuların spora katılımı daha çok başarı, kendini kabul ettirme, ailenin eğitim düzeyi arttıkça ise spora katılımı daha çok eğlence amacıyla yaptığı sonucunu görülmüştür.

ÖNERİ

- Spor aktivitelerine katılım göstermek sporcunun psikolojik ve sosyal gelişimi ile fiziksel uygunluk ve sağlığı açısından büyük değer taşımaktadır.
- Sporcular yaş ve cinsiyet açısından değerlendirilerek, spora katılım gösterici ve spor başarı motivasyonlarını arttırıcı çalışmalar yapılabilir.
- Aileler, sporcuların istedikleri spor branşına katılmaları için onları desteklemelidir. Sporcuları, bu konuda cesaretlendirmeli ve hedeflerine ulaşmaları için onlara yol göstermelidirler.
- Sporculara önem verilen bu okulların daha iyi şartlarda hizmet vermesi sağlanabilir.
- Antrenörlerin ya da beden eğitimi öğretmenlerinin, sporcuların gelişim dönemlerini bilmesi ve özellikle cinsiyetlere göre bu dönemlerin nasıl geçtiğine ilişkin bilgiye sahip olması, sporcusunun ilgi ve ihtiyaçlarını düzenlenmesinde onlara çok büyük bir fayda sağlayacaktır.
- Antrenörlerin daha iyi şartlarda çalışabilmesi için imkanları iyileştirilebilir.
- Sporcunun faaliyette olduğu spor dalında yeterli olduğuna ilişkin olumlu geribildirim alması sporcunun yaptığı işten zevk almasını sağlar.

- Aileler spor konusunda bilinçlendirilmeli. Sporun sadece eğlence amaçlı olmadığını birçok yönden sporun faydaları hakkında bilgi sahibi olmalıdırlar.
- Bireylerin spora neden katıldıklarını tespit etmek ve bu nedenlerin bireyin performansını olumlu yönde etkileyecek şekilde düzenlemek sporun sürekliliğini sağlama açısına olumlu katkı sağlayacaktır.
- Çalışmayı aynı düzeydeki iller veya spor yönünden daha gelişmiş farklı illerle karşılaştırılması açısından araştırmaya katkı sağlaması bakımından çalışmayı değerli kılacaktır.

7. KAYNAKLAR

1. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.52
(Erişim tarihi:10.12.2019)
2. ZahariodisN.Panagiotis. BiddleJ.H. Stuart. 2000, "GoalOrientationsandParticipationMotives in Physical Educationand Sports: TheirRelationships in English Schollchildiren", <http://www.athleticsigh.com>, Erişim Tarihi: 20.02.2020.
3. Cahill, B.R, Pearl, A.S. Intensiveparticipation in children'ssports. Champaign, IL: Human Kinetics. 1993.
4. Sit, Cindy. P., &Lindner, Koenraad J., Situational State Balancesand Participation Motivation in Youth Sport; A Reversal Theory Perspective, British Journal of Educational Psychology; 76 (2); 2006 369-384; doi:10.1348/000709905X37190
5. Çam, İ., Sporda Bir Olgu Olarak Motivasyon ve Motivasyonun Sportif Performans Üzerine Etkileri, D.E. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Sağlık Bil. Enstitüsü, s: s 33-48, İzmir, 1990.
6. Başer, E., Uygulamalı Spor Psikolojisi, Bilimsel Spor Yayınları, İzmir, 1985; s. 63,
7. Bakan İ, Büyük beşe T. Çalışanların İş Güvencesi ve Genel İş Davranışları İlişkisi: Bir Alan Çalışması. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2004; 23, 35-59.
8. Aydın S. İç motivasyonun motifleri. Sızıntı Aylık İlim Kültür, 2001. (<http://www.sizinti.com.tr/konular/ayrinti/ic-motivasyonun-motifleri.html>) Erişim tarihi 10.02.2020
9. Yıldırım S. Motivasyon ve çalışma yaşamında motivasyonun önemi, 2007.
10. Arık İA. Motivasyon ve Heyecana Giriş, Çantay Yayınevi, İstanbul, 1996.
11. Ulusoy A. Gelişim ve öğrenme. Ankara: Anı Yayınları, 2002.
12. Yazıcı H. Öğretmenlik Mesleği, motivasyon kaynakları ve temel tutumlar: Kurumsal bir bakış. Kastamonu Eğitim Dergisi, 2009; 1, 33-46,
13. Arslan, R., Beden Eğitimi Bilgileri, Ankara, 1979; s.102,
14. Strcmeyer, H. Leizbeserziehuhg UndShculssport, Osterrichhiseber Bundeswerby, 1983; s.190.
15. Öztürk, Ü. Orta Dereceli Okullarda Beden Eğitimi, Güven Matbaası, 1982.
16. Bağırhan, T. Spor Bilimlerinin Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri II. Ulusal Kongresi Bildirileri, H.Ü. Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksek Okulu Yayını No:3 Ankara, 1992; s.197.
17. Özbaydar, S. İnsan Davranışının Sınırları ve Spor Psikolojisi, Altın Kitaplar Yayınevi, Ankara, 1983; s.31.
18. Erdemli, A. Hümanizma Olarak Spor, Spor Bilimleri I. Ulusal Sempozyum Bildirileri 15-16 Mart 1990 Hacettepe Üniversitesi, Ankara,1990; s.12.
19. George, H. Sportand TheSocial Science, Annals, AapssVol. 445September, 1979; s.9
20. Morpa Ansklopedisi Cilt 4 Kültür Yayınları İstanbul, 1996; s.216

21. Aracı, H. Okullarda Beden Eğitimi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2001; s.26,32
22. Atlı, M. (1986). Beden Eğitimi ve Spor Teksiri, Çoğaltılmış Ders Notu, Van 1986; s.1
23. Yavas, M., İLHAN, A. Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri. Melisa Matbaacılık, 1996.
24. Aracı, H. Öğretmenler ve Öğrenciler için Okullarda Beden Eğitimi, Ankara: Bağırhan Yayıncılık, 2000.
25. Cox, R.H. Sport Psychology: Concepts and Applications. 4th ed. The McGraw-Hill, 1998; s. 236-271.
26. Simsek, K.Y. Çocukların spora yönlendirilmesinde ailenin görüşlerinin değerlendirilmesi (2005 Eskişehir il örneği). Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2005.
27. Humbergh, C., HUTCHINSON, E. G., ROUSSELL, M. F. Teaching Secondary Physical Education: Preparing Adolescents to Be Active for Life, 2003; p. 51, 55, Human Kinetics, United States.
28. Küçük, V. Sporda Yönlendirmenin Yeri ve Önemi: Futbol Örneği, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul: Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 1997; s. 21, 68,
29. Eren, E. Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi. 9.Baskı, İstanbul: Beta Kitapevi, 2006.
30. Aydın, A. Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi, İstanbul: Alfa Yayınları, 2001.
31. Eren, E; Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi, Genişletilmiş 8. Bası, İstanbul: Beta Basım Yayım, 369 CAN, s.250, 2004
32. Tevrüz, S., Artan, İ. ve Bozkurt, T. Davranışlarımızdan Seçmeler (Örgütsel Yaklaşım). İstanbul: Beta Yayıncılık, 1999.
33. Weinberg, R., Gould, D. Foundations of Sport and Exercise Psychology. Human Kinetics, 1995; p.: 60- 72.
34. Öğülmüş S. Güdülenme (Motivasyon) Kuramları. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Eğitim Araştırma Uygulama Merkezi Yayınları, 2002.
35. Bilgin, N. Sosyal Psikoloji Sözlüğü. 1.Baskı. İstanbul, Bağlam Yayınları, 2003.
36. Selçuk, Z. Eğitim Psikolojisi, Ankara: Pegem Yayınevi, 1996.
37. Baysal, A. C. ve Tek Erarslan, E. İşletmeler İçin Davranış Bilimleri. İstanbul: Avcıol Basım-Yayın, 1996.
38. Güney, S. Davranış Bilimleri. Ankara: Nobel Yayınları, 2000.
39. Doğan, O. Spor Psikolojisi. Adana: Nobel Yayınları, 2005.
40. Özalp, Ş. Genel İşletme. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları 1997; Yayın No: 931.
41. Koç Ş. Spor Psikolojisine Giriş, Saray Medikal Yayıncılık, İzmir, 1994: s:286.
42. Özerkan, K. N. Spor Psikolojisine Giriş Temel Kavramlar, Ankara: Nobel Yayıncılık, 2004.
43. Pinter, R. Eğitim psikolojisi. (Çev. Akdeniz. S.). Dizerkonca Matbaası. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Vakfı Yayınları No: 15, 1987.
44. Erden, M ve Akman, Y. Gelişim ve Öğrenme. Ankara: Arkadaş Yayınevi, 2002.
45. Lin YG, McKeachie WJ, Kim YC. Collegestudent intrinsic and/or ext21. Rinsic motivation and learning. Learning and Individual Differences, 13: 251–258. 2003

46. Özkalp, E. Davranış Bilimlerine Giriş. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1997; Yayın No: 1027.
47. Luthans F. Organizational Behavior. 6th Edition, New York: McGraw-Hill, 1992.
48. Ertürk M. İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon. İstanbul: Beta Yayınları,2000.
49. Sabuncuoğlu, Z. Tüz. M. Örgütsel Psikoloji, 5.Baskı, Bursa: Furkan Ofset, 2005.
50. Robbins S. P. ve DeCenzo, David A. Fundamentals of Management, Essential Concepts and Applications. New Jersey: Prentice Hall,2004.
51. Ergenekon, A. “Farklı Liderlik Tarzlarının Çatışmayı Ele Alış Biçimleri”. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.15, 2005.
52. Can, H., Akgün, A. ve Kavuncubaşı, S. Kamu ve Özel Kesimde Personel Yönetimi. Ankara: Siyasal Kitabevi, 1998.
53. McGregor, D. Örgütün İnsan İlişkileri Yönü. (Çev. Doğan Energin), Ankara: ODTÜ Yayın, 1970.
54. Başaran, İ. E. Yönetimde İnsan İlişkileri, 3. Basım, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2004.
55. Durmaz, M. Kişilerarası İletişim ve Motivasyon. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi, 2002.
56. Simsek, M. S. Yönetim ve Organizasyon. Konya: Damla Matbaacılık, 1995.
57. Can, H., Akgün, A. ve Kavuncubaşı, S. Kamu ve Özel Kesimde Personel Yönetimi. Ankara: Siyasal Kitabevi,1998.
58. Morse, JJ. VeLorsch J. W, Beyond Theory Y, Harvard Business Review On Management, Harper /, New York: RowPublishers, 1975: s.378.
59. Karakoç, A. “Yönetici Motivasyonunun İşletme Yönetimi Üzerine Etkisi”. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,1998.
60. Gürüz, D., Yaylacı, G. Özdemir, İletişimci Gözüyle İnsan Kaynakları Yönetimi. İstanbul: Media Cat Kitapları,2004.
61. Bowditch J. L. ve Buono, A. F. A Primer on OrganizationalBehavior, New York: John Wiley / Sons, , 1990;s.54.
62. Maslow, A. H. Motivationand Personality, Addison New York: Wesley Longman, 1987; s.17.
63. Dubrin, A.J., ApplyingPsychology, IndividualandOrganizationalEffectiveness, 6. Bası, PrenticeHall, New Jersey, 2004; s.122.
64. Kaynak, T., Organizasyonel Davranış ve Yönlendirilmesi, İstanbul: Alfa Basım Yayım, 1995; s.127.
65. McShane, S.L. ve Glinow M. A. Von, OrganizationalBehavior, Emerging Realitiesforthe WorkplaceRevolution, McGraw-Hill, Boston, 2003, s.135.
66. Herzberg, F., —TheMotivation –HygieneTheoryl, (Edt.: VROOM, Victor H./ DECI, Edward L), Management AndMotivation, PenguinBooks, London, 1989, s.89.
67. Davis, K.; Human Behavior at Work, McGraw-Hill, Boston, 1981.
68. Eroğlu, F.; DavranışBilimleriI. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2004.
69. Rollinson, D. ve Broadfield A.; OrganizationalBehaviourand Analysis, An Integrated Approach, PrenticeHall, Harlow,2002.

70. Adair, J., Etkili Motivasyon, İnsanlardanEnİyi Verimi Nasıl Alabilirsiniz? (Çev.:UYAN, 2 Salih), İstanbul: Babıali Kültür Yayıncılığı, 2003; s.26.
71. Simsek M.S. / AKGEMCİ, Tahir / ÇELİK, Adnan; Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış, 2.Bası, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2001.
72. Tınaz P.; —Çalışma Yaşamında Motivasyon Kuramları, Mercek, C.5, Sa:19, 2000; s.29-38.
73. Koçel, T.; İşletme Yöneticiliği, Yönetim, Organizasyon ve Davranış, 6. Bası, İstanbul: Beta Basım Yayım, 1998.
74. Riggio, R.E.; IntroductiontoIndustrial /OrganizationalPsychology, PrenticeHall, New Jersey,371 AMBROSE / KULIK, 2003; s.260.
75. Dinçer Ö ve Fidan Y. İşletme Yönetimi, İstanbul: Beta Yayınevi, 1996; s.325
76. Eroğlu, F. Davranış Bilimleri, 5. Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi, 2000.
77. Eren E. Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi, İstanbul: Beta Kitapevi, ,2000.
78. Terzioğlu AE. Spor Eğitiminde Motivasyon Kavramı, Atatürk Eğitim Fakültesi Spor Bilimleri Dergisi 1992; (2): 11-13.
79. Çakıroğlu T. Antrenör-sporcu ilişkileri ve başarıda spor psikolojisinin önemi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi; 1987.
80. Doğan O. Spor Psikolojisi, 2.Baskı, Adana: Nobel Kitapevi,2005; ISBN 975-8561, s.53.
81. İkizler C, Karagözoğlu C. Sporda Başarının Psikolojisi, İstanbul: Alfa Basımevi, 1997; 41-50.
82. Başer E. Uygulamalı Spor Psikolojisi. 3. Basım, Ankara: Bağırhan Yayınevi, 1998
83. Ketten M. Türkiye’de Spor, 2. Baskı, İstanbul: Polat Ofset, 1993.
84. Saygılı S. Strese Son, İstanbul: Elit Yayınları, 2002.
85. İkizler C. Spor, Sağlık ve Motivasyon. İstanbul: Alfa Yayınları,1991.
86. Hazar M. Beden Eğitimi ve Sporda Oyunla Eğitim. Ankara: Tutibay Yayınları, 2000.
87. Zorba E. Yaşam Boyu Spor, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım,2006.
88. Koç S. Beden Eğitimi ve Sporda Beceri Gelişimi, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 2005.
89. Balcıoğlu İ. Sporun Sosyolojisi ve Psikolojisi, İstanbul: Bilge Yayıncılık, 2003.
90. Odabaşı Y, Barış G. Tüketici Davranışı. İstanbul: MediaCat Yayınları, 2003.
91. Zel U. Kişilik ve Liderlik Evrensel Boyutlarıyla Yönetimsel Açıdan Araştırmalar, 2001.
92. Kılıçgil E. Sosyal Çevre-Spor İlişkileri, Ankara: Bağırhan Yayınevi, 1998
93. Karasüleymanoğlu A. Yeni Boyutlarıyla Spor. Ankara: Engin Yayınları, 1989.
94. Erdemli A. İnsan, Spor ve Olimpizm. İstanbul: Sarmal Yayınevi, 1996.
95. Erkal M, Ayan D, Güven Ö. Sosyolojik Açıdan Spor. Ankara: Der Yayınları. 1998.
96. Gill, Diane. L., Gross, J. B., &Huddleston, ParticipationMotivation in Youth Sports; International Journal of SportPsychology, 14, 1–14. S.1983
97. Gould Daniel, Feltz D, Weiss, M. MotivesforParticipation in CompetitiveYouthSwimming. International Journal of SportPsychology, 16, 126-140. 1985

98. Oyar, B. Zeynep. Aşçı, F. Hülya. Çelebi, Müberra. Mülazımoğlu, Özgür, “Spora Katılım Güdüsü Ölçeği’nin Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması”, Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. of SportScience, 12 (2), s: 21-32. 2001
99. Tuncay BİNGÖL. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına Katılan Ortaokul Öğrencilerinin Spora Katılım Motivasyonlarının İncelenmesi (Bitlis-Tatvan Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Ağrı: İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017
100. Mehmet ŞEN. Ortaokul ve Lise Öğrencilerinin Spora Katılım Motivasyonunun İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş: Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2018
101. Şeyhmus BAYSAL. Okul Sporlarına Katılan Ortaöğretim Öğrencilerinin Spora Katılım Güdüsü ve Başarı Motivasyonlarının İncelenmesi (Gaziantep İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Ağrı: İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019
102. Suat YILMAZ. Gençlik Merkezlerinde Sportif Faaliyetlere Katılan 14-22 Yaş Arası Öğrencilerin Sosyalleşme ve Spora Katılım Güdüleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2019

8. EKLER

Ek 1. Anket Formu

Değerli Katılımcı,

Yüksek lisans tez araştırması kapsamında yapılacak bilimsel bir çalışmada kullanılmak üzere görüş ve düşüncelerinize ihtiyaç duyulmaktadır. Konuya ilişkin sorulara vereceğiniz samimi cevaplarınız çalışmayı yönlendirecektir. Vereceğiniz bilgiler araştırma dışında hiçbir yerde kullanılmayacaktır. Zaman ayırdığınız için şimdiden teşekkür ederim.

DANIŞMAN

Doç. Dr. Atalay GACAR

Fırat Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

Hakan TAN

1.BÖLÜM

BÖLÜM A: Bu bölümde yer alan soruların amacı, kişisel özelliklerinize ait bilgileri elde etmek için hazırlanmıştır.

Yaşınız? (Lütfen Belirtiniz)

Cinsiyetiniz? () Kadın () Erkek

Anne Eğitim? () İlkokul () Orta Okul () Lise () Üniversite

Baba Eğitim? () İlkokul () Orta Okul () Lise () Üniversite

Spor Branşınız? (Lütfen Belirtiniz)

2.BÖLÜM

Açıklama: Araştırma Yüksek Lisans tezi amacına yönelik bilimsel bir nitelik taşımaktadır. Lütfen her ifadeyi dikkatlice okuyunuz ve bu ifadelerden kendi durumunuza en uygun olanın yanındaki kutucuğa (X) işareti koyunuz.

	ÇOK ÖNEMLİ	AZ ÖNEMLİ	HİÇ ÖNEMLİ DEĞİL
1 Becerilerimi geliştirmek istiyorum			
2 Arkadaşlarımla olmak istiyorum			
3 Kazanmayı severim			
4 Enerjimi tüketmek istiyorum			
5 Seyahati severim			
6 Formumu korumak istiyorum			
7 Heyecanı severim			
8 Takım çalışmasını severim			
9 Ailem veya yakın arkadaşlarım oynamamı istiyor			
10 Yeni beceriler öğrenmek istiyorum			
11 Yeni arkadaşlarla tanışmak istiyorum			
12 İyi olduğum bir konuda bir şeyler yapmak isterim			
13 Stresimi atmak istiyorum			
14 Ödül kazanmayı severim			
15 Egzersiz yapmayı severim			
16 Bir şeylerle uğraşmak hoşuma gider			
17 Hareketi severim			
18 Takım ruhunu severim			
19 Evden çıkmayı severim			
20 Rekabeti severim			
21 Önemli olduğumu hissetmek hoşuma gider			

22 Takımda olmayı severim			
23 Branşımda yükselmeyi isterim			
24 Fiziksel olarak sağlıklı olmak istiyorum			
25 Popüler olmak isterim			
26 Meydan okumayı severim			
27 Liderleri, antrenörleri veya eğiticileri severim			
28 Statü ve saygınlık kazanmak isterim			
29 Eğlenceyi severim			
30 Malzeme ve tesislerden faydalanmak isterim			

EK 2. Etik Kurul Kararı

Evrak Tarih ve Sayısı: 15/04/2019-323349

T.C.

FIRAT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

Sayı :97132852/302.14.01/
Konu :Etik Kurul Değerlendirmesi

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ ANABİLİM DALINA

Anabilim Dalımız Öğr.Üyesi Doç.Dr. Atalay GACAR'a ait "**Gençlik ve Spor Müdürlüğü Bünyesinde Yaz Okulunda Faaliyet Gösterecek Sporcuların Spora Katılım Güdülerinin İncelenmesi:Elazığ İli Örneği**" konulu çalışma ile ilgili Etik Kurul Kararı ekte sunulmuştur.

Gereğini ve bilgilerinizi rica ederim.

e-İmzalıdır.
Prof. Dr. Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ
Kurul Başkanı

Firat Üniversitesi Rektörlüğü 23119 ELAZIĞ/TÜRKİYE

Tel: 0 (424) 237 00 00

E-Posta: :

Faks: 0 424 2122717

Elektronik ağ:http://www.firat.edu.tr

Ayrıntılı bilgi için iritibat : Fadime Arslan

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

ETİK KURUL KARARI

TOPLANTI TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR NO	ÇALIŞMACILARIN ADI SOYADI
11.04.2019	23	4	Sorumlu Araştırmacı :Atalay GACAR Yardımcı Araştırmacı:Hakan TAN

KARAR

“Gençlik ve Spor Müdürlüğü Bünyesinde Yaz Okulunda Faaliyet Gösterecek Sporcuların Spora Katılım Güdülerinin İncelenmesi:Elazığ İli Örneği ” konulu çalışma etik kurulumuzda görüşülmüş olup; çalışmanın etik kurallara uygun olduğuna oybirliğiyle karar verilmiştir.

Prof. Dr. Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ (Başkan)			
Prof. Dr. Sebahattin DEVECİOĞLU (Üye)	İmza	Doç. Dr. Rifat BİLGİN (Üye)	İmza
Doç. Dr. Süleyman İLHAN (Üye)	Bulunamadı	Doç.Dr. Haki PEŞMAN (Üye)	İmza
Doç. Dr. İrfan EMRE (Üye)	İmza	Doç.Dr. Yunus Emre KARAKAYA (Üye)	İmza
Doç. Dr. Taner YILDIRIM (Üye)	Bulunamadı	Dr. Öğr. Üyesi Serkan BİÇER (Üye)	İmza
Doç.Dr. Erkan Turan DEMİREL (Üye)	İmza	Dr.Öğr. Üyesi Ayşe Ülkü KAN (Üye)	İmza

9. ÖZGEÇMİŞ

1986 yılı Ocak ayında Elazığ'da doğdu. İlk, Orta ve Lise eğitimini Elazığ'da tamamladı. 2006 yılında Sakarya Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Spor Yöneticiliği bölümüne yerleşti. Tenis branşında uzmanlaşarak 2010 yılında lisans eğitimini tamamladı. 2011 yılı mayıs ayında vatani görevi olan askerliğini tamamladı.2015 yılında Bülent Ecevit Üniversitesi'nde pedagojik formasyonu aldı. 2018 yılı ocak ayında Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda yüksek lisans yapmaya hak kazanarak öğrenim hayatına devam etti. 2018 yılı Eylül ayında Elazığ'ın Arıcak ilçesine Beden Eğitimi Öğretmeni olarak atandı ve halen burada görevine devam etmektedir.